

310665

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 16-వ తేది గురువారము
రూ థి రో థ్హ రి నా మ స ం ప త్స ర ము, శ్రావణమాస శుద్ధ చవతి ౪.

No. 117

నగవుటము ౧౦

నంచిత ౧౧౭

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గోయము పుండ్లకు

పు న మ యి న మ ం మ

చక్కని డబ్బీ తో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిజదియిస్తున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకట్టనూదినగల మాయమంగుగాదు. నకలుమందులవలన మోసముగలుగును. వంచభాషచేటిని చూచిగొనిన మోసముగలుగుదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన జేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

తిలక్ మహాశయిని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మూ॥ పత్యనా	}	...	2	4	0	
రాయణశాస్త్రి విరచితము)		...				
హిందీశాలిహిక్ (తెనుగు తెలిసినవారందరూ స్వయముగ హిందీనేర్చు		...	0	6	0	
కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	}	...				
హిందీమొదటివాచకము		...	0	6	0	
అంశ్రోద్దయము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష		...	1	8	0	
అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	}	...				
శ్రీరామవిజయం-నాటకము		0 8 0	శారదాంజ-స్త్రీధర్మబోధిని నాటకము	0	4	0
ఆరాధనవిధి		0 4 0	ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (కరీరము విశిషిత తరువాత ఆత్మస్థితి)	0	8	0
శబ్దకోముది (నిఘంటువు జేబులోనిముడునది)	1	4	0
సత్యవత్సవశ్యాసము-పద్యకావ్యము. కవిత్యము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట	}	...				
గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథమును జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్య		...	1	0	0	
మేని వదల మది జనింపదు.		...				
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు,	}	...	0	4	0	
శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.		...				
హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1—0—0	సంగీత శమంతకమణి వెల —0—8—0.					
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.	ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.					

హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ

హిందీనేర్చుకొనుట కిది ఒక్కటే చాలును
వెల ౧ రూపాయ పోస్టేజీకేరే, మొత్తం రూ॥ ౧-౦-౦ ప్యాకెట్టు
కు కమిషన్, త్వరితపడి. పం. ఆదినా రాయణశాస్త్రి,
అన్ని పాపుల్ల దొంగను. అమృతంశ్రీ ప్రెస్ కేస్, మద్రాసు

చాతులు-తాళములు

మంగలికత్తులు.
ఆంధ్రసోదరులచే చేయబడినది. మొలయింది
మంజు భర్తాకాళులగుట వ్రాయుదు.
లి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టచు అండ్ లాక్ మేకప్స్ etc.
8081 పెద్దాపురం. (గోవావారిజిల్లా)
పెరిగ్రాఫిక్ అ. డెను: "వందే ప్రేమ" పెద్దాపురం.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

మొదట అనుభవసిద్ధమగు 600 చికిత్సలను తెలుపు సద్గ్రంథము
ప్రతియింటనుండదగినది అందరుచేయదగిన మయము 15 1-4-0
885 (2) ౨. పి. 0-6-0
ఆశోగ్యదర్శనము:— వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు
కొను మార్గములను చూపించును, తప్పక చదువ దగినది
15 0-6-0 ౨. పి. 0-4-0
ఆయుర్వేదచంద్రిక:— ఆరోగ్య, వైద్య, కారక, నిధాన
గమ్యుణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యప్రతిక.
మరిది యుచితము చందా రూ 2-3-0
వై ౪ ని ఏకకాలమందు కొరవవారికి 2-12-0 లకు పంపెదము,
ఆయుర్వేదగ్రంథమండలి, పెరిచే. (నెల్లూరు జిల్లా)

పురమాషీ పనులు పోకరపనులు చేయునట్టి వారెవ్వరో బాగుగా విచారించి

1842 మొదట తెలిసికొనుడు.
బహుమానము నిచ్చుగిన్నెలు, పందెపు లోటాలు ఎట్టి మాది
రిలో నైనను ఆర్జరిచ్చిన సకాలములో తృప్తికరముగా తయారుచేసి
యిచ్చెదము. సిమ వెండికి బంగారుకు పూచించిచ్చెదము.
రూ. 10 ఎత్తు మొదలునోని రూ. 25 ఎత్తువరకు ఒకరూపాయ ఎత్తువరకు 1-12-0,
చొప్పున అంతకువైన ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పున విక్రయింపబడును.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, కంపెనీ,
నగలువర్తకులు 28 చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

గృహములు: స్థానికప్రభుత్వము

వాదితరపున ప్రేక్షకులు

వృత్తాంతలేఖలు

బంధు

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆంధ్ర 14:—నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు 1922-23 సంవత్సరపు పురపాలకసంఘం రిపోర్టును గురించి విచారించుటకు సాధారణ పురపాలకసంఘసభ జరిగెను. ప్రెజ్డెంట్ జి. నాగరావు నాయకుడుగా అధ్యక్షత వహించిరి. 18 గురు సభ్యులు హాజరయిరి.

ఈసభయందు 28 గురిసభ్యులలోను 7 గురు నిమ్మకాకులపక్షమున ఎన్నుకొనబడినవారు. 1922 వ సంవత్సరము నకు బరుసెలలో జరిగిన ఎన్నికలలో 6 స్థానములవారు పోటీలేక యెన్నుకొనబడిరి. ఒక్కొక్క స్థానమునకు మూతము పోటీపెట్టి యుండెనని రిపోర్టు నందు తెలుపబడెను.

మనిసిపల్ వార్డికింద పురములో యింకెవరైనను ఈన్న 19 ఎలెమెంటరీస్కూళ్లను కాక ఇంగ్లీషుపాఠశాలలో ఈసంవత్సరము ఒక వ హామ్యునియపాఠశాల పెట్టబడినది. నిమ్మకాకులకు ఈస్కూళ్లన్నిటియందును ప్రవేశము గలదు. అందులో ప్రత్యేకముగా మూడుస్కూళ్లు వారి పేరులతో పెట్టబడినవి.

ప్రాథమిక విద్యానిధి

ఈసంవత్సరము నర్మభద్రాపాఠశాల విద్యుత్ అవుట ఈ మ్యునిసిపాలిటీయందు మొదలయితి. ప్రాథమిక విద్యానిధిపాద యేర్పరచిరి. క్రిందటిసంవత్సరము వరకు ఈవిద్యకొరకై ఖర్చుపెట్టిన ధనముగలయు గవర్నమెంటు గ్రాంటు మినహా మ్యునిసిపాలిటీ నుండియే ఖర్చుపెట్టిరి. స్కూళ్లపెంటువారినందుండి వచ్చిన రూ 4214 తప్పకట్టిన 11685 రూపాయలు పాలకసంఘము నుండియే ఖర్చుపెట్టిరి.

సెకండరీ విద్య

మ్యునిసిపల్ సంఘమునకు సెకండరీవిద్య గరపు స్కూళ్లు ఏవియునులేవు. కాని రిపోర్టులోని ఈభాగమునందు పురములోని స్కూళ్లు కొన్ని మూసీవేయబడినవి తెలియపర్చిరి. పురాతనము నుండియు నున్న నోలియాలేజీలోని సెకండరీభాగమును తీసివదిలయు, అట్టి యేర్పాట్లతో అనుగుణముగ ఈ కాలేజీనిచేసియున్న మూడు ప్రాంతస్కూళ్లలోను ఇనుగుడురుస్కూలునుపూర్తిగను, రాజుపేట, బుట్టాపాడుపేటలలోని స్కూళ్లలో క్రింది క్లాసులను తీసివేసిరిన నుదహరించిరి. కాలేజీలో వైత ఫారములనీయుంచి ఈస్కూలుల ప్రైవేటునులకే ముఖ్యముగ ఉద్దేశింపబడినది కావలె అధికారాలు చెప్పిన సంతతియు, క్లాసుకు సరిపోయినంతయంది లేనపుడు మూతమే తదితరులను జేర్చుకొందునని వీర తెలిపిన సంగతిపాడ నివేదికయందు గలవు. హిందూస్కూలునందుకుడ క్రిందిక్లాసులు లేకపోవుటచే పురములో విద్యావేషము మై జరిగిన అపారవృష్టును నివేదికయందు నూచింపబడెను. సి. యమ్ ఎన్ వారు గవర్నమెంటునందము. డియ్య, ప్రజలకర్డగండిని తీసికొని ధనముతో కట్టినబోండ్లను స్కూలుల బిల్డింగుల వే. ము వేసెనని వీరికి తెలిసి అట్టివేలును గవర్నమెంటువారు. అవి జిల్లాబోర్డు గారి, పురపాలకసంఘమువారి సహాయముతో గాని ఈ స్కూళ్లను మరల నడుపలయు నని రిపోర్టునందు ప్రాసరి.

నీటిపారుదల

1914-15 సంవత్సరములనుండి యంతరకు పురములో అందరి కద్దము. యు. డి. క్లబ్ ఈకపున్సిలవారు కనూలుచేయుచున్నార గాని చాలయిది ప్రయత్నం నీటికేవలము చేయక యున్నారు. అందుచే 1921 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి 1,50,000 రూపాయల అప్పును పోరియండి. మొట్టమొదట చీఫ్ ఇంజనీరుగారి కాక్షను పోడియ యిచ్చెనునని ప్రాసరిగని అట్టికాక్షను తీసికొని అప్పును కోరగా కౌన్సిల్వారి ఆర్థిక నిధి బాగుగ లేనని నీటి పన్నును నూటికి 5 రు చొప్పున హెచ్చించి ఇచ్చెదనని చెప్పగా పురపాలకసంఘం మిక్కిలి ఆశ్చర్యపడుచిచారుమును గలిగెనని చెప్పుట లేదు. ఆర్థిక నిధి బాగుగ నున్నదని తెలియబడుటకు దివ్యుమైన (రాజుపాఠశాల) యేర్పరచిరిగని గవర్నమెంటువారు నిరాకరించిరి. అందుచే కౌన్సిలు వారు క్రిందటి సంవత్సరపు అనూముక నుండి రూ 80000 వైపులకొరకై యేర్పరచి ముఖ్యముగ స్థానులకు కొరతయను పెట్ట నిశ్చయించిరి.

1922 వ సంవత్సరము నకుండు 22 వ డేటి వచ్చిన కుపావలన మ్యునిసిపాలిటీకి తూడ చాల నష్టము వచ్చెను. రూ 1528 ఈకుపావలన పాడుకడిన యిడ్డ మరమ్మతునకు గాను ఖర్చు పెట్టబడెను.

వస్తులు వనూలు చేయట యందు క్రిందటి సంవత్సరము ఈ పాలకసంఘమునందు చాలబాగుండెనని గవర్నమెంటువారు అభిప్రాయ మిచ్చిరి. ఈ సంవత్సరము అంతకంటెను చాల బాగు న్నదని చెప్పటలో వింతలేదు. కనూలు చేయవలసిన 1,38,648 రూపాయలకు 656 రూపాయలు మాత్రమే దిగబడియుండెను. ఈవిషయములో కౌన్సిలువారు మేనేజరుగారగు కృష్ణరావు నాయకుగారి ప్రైవేట్ గారిని మిక్కిలి క్షమించిరి.

తీర్మానము

రిపోర్టు తునకుకు చదువునప్పటికి రాత్రికి గంటలు దాటుటచే తక్కిన విషయము యెత్తుకొనక దీనివిషయమైన ఈ దిగువ తీర్మానమును అంగీకరించినట్లు యుండిరి. “ప్రైవేట్ గారు తయారు జేసిన రిపోర్టుకు ఈసభవారు అంగీకరించుచున్నారు. ఈసంవత్సరము జరిగిన పనికి కౌన్సిలు వారు ప్రైవేటున్ గారిని ఆధీనంచేయుచున్నారు.”

తూర్పుకృష్ణా కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహక సభ

ఈ దినమున జరిగిన కార్యనిర్వాహక సభయందు ఈజిల్లాలో హిందీ ప్రచారము త్వరితముగను, బాగుగను జరుగుటకు గాను తూర్పుకృష్ణా హిందీ ప్రచార సమితి ఒకదాని యేర్పరచుటకు నిశ్చయించిరి.

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి నుండి)

కాంగ్రెసు

ఆంధ్ర 14:—18 వ అఖిలభారత కేరళముహూపసభ ఆహ్వానసంఘ కార్యనిర్వాహకసభయందు ఈసెల 22 వ డేటి బుధవారము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు కాకినాడలో నడచి కార్యస్థానమున ఆనగా వైదా వెంటుచలపతి పురమం దిరమున సమావేశమగుదురు. కార్యనిర్వాహకసభసభ్యులెల్లరును దయచేయ బాధింతులు.

పడవలలాస్కార్ల కూలీలసమ్మెకట్టు

కాకినాడకు వచ్చు స్త్రీయర్లు సముద్రతీరమునకు నుమారు జరిమిళ్ళమారమున ఆరున. సముద్రములోను తగినంత లేకపోవుటచే స్త్రీయర్లు దిరిగిరానేవు. కనక సుకుటు పెద్దకాబులో నుండి స్త్రీయరు:కచేరుటకు పడవలమూలముగా పోలెను. ఇందు లకుపూర్వము నుమారు 150 పడవలు తిరుగుచుండెడివి. కాని పడవలు క్రద్దలగుటచేతను ఇతరకారణములచొప్పున ఇప్పుడు నుమారు 60 పడవలమాత్రమే నడచుచున్నట్లు తెలియవచ్చినది. ఈపడవల ఆసామీలు లాస్కార్లు కూలివారైన రివకు ఏర్పాటుచేయబడిన కూలిప్రకారము పని చేయవలసియుండును వచ్చినది అధిక యు ఏర్పరచినరేటు చాలదని గట్టిగా మొల పెట్టుకొన విలులేపోయెడిది. ఒకవేళ గోలపెట్టినను ఆతియ వారును లేకపోవుటయైనది. పోర్టుఆఫీసు ఏర్పరచి సెవ్వాలురేటు మూడుపైలకు రూ 9-6-0 జిండ్డిది. దరిమిలను కష్టము:వ్వుము చాల ఉన్నదనగా గవర్నమెంటు రూ 11-2-0 కు హెచ్చుచేరి. ఇప్పుడు మరల తగ్గురేటు ఏర్పాటుచేయుట చేత ఈసెల 6 వ డేటిది 'Boatmen's Combination, 30 వడన ఆసామీలు, కూలియగైరా అడచి కలిసి ఒకసంఘము ఏర్పాటుచేసికొని వికలత్వమును ప్రబలజేసికొనిరి. ఒక్కసమురు సభకులను సీసికొనివెళ్లబడు 100 జస్టెలను నుమారు రూ 18 లు ఆసభ్యులకులని తెలియచున్నది కావున ఆంధ్ర కన్న ఎత్తుగ ఇచ్చిగాని లాభముండనేరదు.

ఇదియలో ఇట్టియమేదయిన లేకపోవుటచేతను చదువు కొరతనకు కాకపోవుటచేతను ప్రత్యేకకృతులకు నుండి ఆసు వాక్కిల రివారిండు లేకపోయిరి. ఇప్పుడు ఒకసంఘముగ సేవ్వుడుటచేత కూలియ కనివాడ్రు లాస్కార్లు మొదలగువారు తమ యొక్క కష్టమును అనివారము కర్తవ్యం పొటి:చేటట్లు చేసి కొనెదని యూహించుచున్నాం.

కాకినాడ కాలవ రేవునండి కముదములోనికి ప్రదం పోవుటకు నెడుమార్గములు లేవు. ఒకటిప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుచేసిరి.ఆకాసెలు North eastగా నున్నది. ఆయాకాసెలకు ఛాసెలుగుండా పడవ పెట్టుచున్నప్పుడు గాలిదెబ్బచేత క్రద్దలే పోవునయు మెరక తిరుటచేత క్రద్దలేపోవుటయు తిప్పించును. ప్రభుత్వమునకు ఈ ఛాసెలుగుండానే వెళ్లలేనని ఆర్డరువేసియున్నారు. విశేష ఆనందములైన పడవ ఆసామీలు లాస్కార్లమూటలు ఇంజనీర్ల ప్లాంట్లముందు పనికి రాకుట. ఆనంద మరలన పడవ ఆసామీలు కొరునది South-easterly ఛాసెలుగుండ రాకపోకలు జరిపియుంటే ప్రమాదముండవచ్చు. తేను కరదని కెప్పిన దానిని అధికారము వినిపించుకొనరు. మియు

రేవునుండి నడవ పడవలూప పోవునపుడు దొంగతనములు మొదలు. ఇట్టివృత్తులన్నియు ఉన్నవి తక్కువరేటుకు నడవలు స్త్రీయరునకు తీసికొని వెళ్లలేము చెప్పినప్పటికిని అధికారము ఒప్పుకొనలేదు. కనుక లాస్కార్లు కూలియ సమ్మెకట్టు చేసిరి. ఇప్పటికి 8 రోజులైనది నిన్నటితో మొన్నటితో ఒక స్త్రీయరు రావలసియున్నది. ఈసమ్మె మంచి పోర్టుఆఫీసుకు స్త్రీయరు యిక్కడకు రావలదని తంకించిరి రని తెలియచున్నది. ఇట్లు ఎంత కాలము స్త్రీయరుకాకినాడకు రాకుండ చేసెదరో చూడవలసియున్నది. స్త్రీయరు వచ్చు నని కర్తవ్యం వియ్యం నగైరా సిలోకా మొదలగురేవులకు ఎగుమతి చేయటకు చేయుట చేసి కొని యున్నారు. కాకినాడ వేలరు ఆఫ్ కావర్సువారు క్రభుత్వముతో సహకార మొనర్చుచున్నాం. కాని ఎత్తువ విదేశకర్తముచేయువారు అందరు తెల్లవారే. ఈసమ్మె ఎరికి నష్టము? యూహించును కర్తవ్యంకే ఎత్తుకవచ్చును కూలివాండ్రకు యీకాలి కాకపోతే మరెయికవాలి చేసుకొని బతుకగులు: విశేషవచ్చును యూరే పి యి ను కర్తవ్యంకే కలుగును. Boatmen's Combination సంఘమువారు పోర్టు ఆఫీసునకు నడచి జిల్లా: లెక్కరకు నిరయతును వికలమున్నయి:తెల్లయ ఎత్తువరేట్లు ఏర్పరచవలసినని ప్రాసరి.

సంధ్యానందనపరిక్షలు

ప్రస్తుతకాలమున వైహికభాషాభివృద్ధి యంత యగుచున్న న క్రమక్రమముగా షీశించిపోవుచున్నదియ. ఈకార్యభక్తి లేని యైహికజాన మంతయున్న నుకుడిది నిశ్చయము భానానందిమును కలిగింపబాలవనియు ఈకార్యభక్తి అన్నిటింటెను ప్రాముఖ్య మొందవలెననియు, దీనిని పురికొల్పివది సంధ్యానందనము ఆనయు నుహించి కాకినాడలోని రామారావుపేట శ్రీరామ సమామవారు సంధ్యానందనపోత్సవానినియత్తము సంధ్యానందన కరీకులు ఏర్పాటు చేసివారు. ఈ ఏర్పాటు ది 12-18-28 డేటిని బ్రహ్మశ్రీ వేదమూర్తులైన పుష్పలూరి గణపతిశాస్త్రిగారి యాధిపత్యమున జరిగినవిహారంగవధలో చేయడ మొనది.

పరిక్షలు ది 22-9-28 డేది గుధోద్ధార సంక్రమణకుద్ధ క్రియోదక కనివారము వధ్యాన్నము ఒంటిగుట మొదలు 6 గంటలవరకు కాకినాడ రామారావుపేటలోని వద్దిలవారి సక్రములో జరుపబడును.

ప్రావ్యానివిద్యార్థులు తా మేపాఠశాలలోనువుచున్నది, ఏకరగతిలో జరుపుచున్నది తెలుపుచు నడచుపాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయునిచే రూఢిచేయబడిన దరఖాస్తును నాలుగవనాలు రునుమాతో “ఆకర్ష లక్ష్మీనారాయణ పార్వతీశముగా : శ్రీరామసమాజము కార్యదర్శి, నూర్పూరావుపేట కాకినాడ” అని పంపబలెను. దరఖాస్తులు 18-9-28 డేటిలోగా కార్యదర్శికి చేరవలెను.

స్వరయుక్తముగా తప్పకుండ ఆడిగివోలులెల్ల తృప్తి కరముగా చెప్పటలో నగ్రగణ్యుడై క్రభముగా నుత్తీర్ణుడైన విద్యార్థికి మొదటి:హుమానము ఆనగా ఒక సువర్ణ పతకము ఇవ్వబడును. ద్వితీయుడుగా నుత్తీర్ణుడైనవానికి ఒకజతవర్ణమును, మతగ్రంథములను ఇవ్వబడును. తృతీయుడుగా నుత్తీర్ణుడైనవానికి మగ్రంథములు ఒహుమానము చేసబడును.

తాడిపత్రి

(స్వకీయవిలేఖరి నుండి)

ఆంధ్ర 18:—12 వ డేటిసాయంత్రం 6 గంటలకు ఈ యూరనున్న రాజీశ్రమన నోక బహిరంగసభ జరుపదముగ జరిగెను. మ-రా-శ్రీ కడ్డమన్నటి కానుమంతరావుకుంటు గారు అగ్రాసవాధికర్యము వహించియుండిరి.

ప్రవాంధ్రమునుండి వచ్చియున్న కర్మగారు “మతిము” వారి క్యత్యాసములగురించి ఉచ్చాసించిరి.

సి. ఆర్. నాయుడుగారి ఉపన్యాసము

సి. ఆర్. నాయుడుగారు అంగభాషలో గంభీరముగ ప్రవలవ్వాడుమును కరగుణ్ణుగ కలనచేతములోని భార లీముల దురస్థుల గురించి ఉపన్యసించిరి. శ్రీయ్యుర కలవనీను వెంటటరవ.కా రావ్వులవారు ఆయుజవ్యాసమును తెలిగించిరి. అంగ్లేయులకున్న వ్యాసారవిషము:మైన అనూయవల్లనే ఇన్ని ఇక్కట్లులు కలిగినవి, ముము చాల నీచమైన జీవనము చేసి వారలమరి అంగ్లేయల అభిప్రాయము మెక్కుటను. అను నాతడు ఇటీవల దక్షిణాఫ్రికాలో ఉపన్యసించుచు భారత సర్కారువారు చేయు ప్రయత్నము లన్నియు మరమునో

భింపరలెను. పాశ్చాత్య శాసనకర్త నిలబెట్టరలెను. భారతీయులను ప్రత్యేకముగ నుంచరలెను. (Segregation) భారతీయులను తమదేశమునకు వెళ్లిపోవలెను. తేనివో మనకు లోబడరలెను. అని చెప్పెను. ఈ మొహూటను భారతీయుల సహాయము చేరనే ఇట్టి గొప్పపదవికి రాగలిగెను. ఇప్పుడు అతడు కృతఃస్మృతి జ్ఞాతు. మనము వారికిచేయు ఉపకృతికి ఇదియేఫలము. మన మందరము 32 కోట్లు భారతీయులు ఒక్కపెట్టుకొని, ఈదేశమున నుండు ఆంగ్లేయులందరు మనకు లోబడియుండ వలె నన్ను వారికెట్లుండును? కాని మన మంతటి శక్తిలేని వారముని ఆంగ్లేయులకును. ఇది మనకు చాల అవమానకరము.

వారినిదేవుడను చందకారణము. ఇది 1895 లో ప్రారంభమైంది. 1876 వ ప్రాంతపుటలము నుండి కొమారుడు రెండవయును వ్యాపారము యొక్క లైసెన్సును పొందజాలరు. కొత్త లైసెన్సు అధికారివర్గం. దక్షిణాఫ్రికాలో మనకు భారతీయులకుగాను మహాత్ముడు పదేక కష్టములగుంచి సి. ఆర్. వార్యుడుగా రిట్లుచెప్పిరి. ఒకప్పుడు మహాత్ముడు ఒకనిపొయిచేత నాగుకొట్టబడెను. అధికారులు మహాత్ముని కింకరుతు పాటుచేసిరి. మట్టితో నిండియున్న బండను తొక్కించిరి. ఇంతయు మహాత్ముడు సంతోషముతో చేసెను. అతడు కామేశ్వరీనివాడైనను తన ఆత్మశక్తిచేత వాడుకెట్టికష్టములన్నియు పర్యవహరించెను. కైలకొట్టలలో రాత్రిపూట అమేఘముకొరత వుండబడి బక్కెట్లను మోయించిరి. ఇంతయు మహాత్ముడు భారతీయులు ఆత్మకారము కల ఒకకాత్యయని ప్రపంచమునకు చాటుటకును, భారతీయత బాధలను స్థాపించుటకును చేసెను. మనమందరము కొంచుము త్యాగము చూపినయెడల స్వాతంత్ర్యమువచ్చును. మనకొరకును కాపాడుకొనజాలక పోయియున్నాము. ఈజీవితము లెందుకు. దేశముకొరకు పాటుపడండి భారతీయులను వలసదేశములకు పోనియ్యవలెను. ఆంగ్లేవారి స్వాధీనములోనుండు భూములకు తప్ప భారతీయుల లెక్కచెట్టకను పోనిండు. కలసదేశములలోనుండు భారతీయులు 3 కోట్ల కన్న వెక్కువగుతారు. అచ్చటి అధికారులు వారిని మనదేశమునకు వచ్చుటకు చేయించున్నారు. 32 కోట్ల ప్రజలు జీవింపచుండునపుడు, 3 కోట్లు ఎక్కువగుదురా? అచ్చటినుండి వచ్చు వారికి తేలికపాటి గొప్పించుడు. నూతనదేశములకు వెళ్లిపోవును.

32 కోట్ల మెంటువారు ఇండియా గొర్న మెంటుకు కూలీలు బావులకై ఒక రానుబారమును బంపిరి. భారతీయవారు కూడా అచ్చటి కష్టములను గురించి రిపోర్టు ప్రాయములకు ఒక రానుబారమును బంపిరారు. ఇప్పటికి 15 మాసము లైనను వారి నికటికను ప్రయోగపరేదు. అచ్చటి విషయములు వారు తెలిసినవి. ఫిజీకి కూలీలు పంపుటవల్ల లాభములేదు. వారికి అగ్రుత కలుటకు కూలీలు కావరలెను. 5 సంవత్సరములయిన తరువాత ఈ కూలీలు మనకు పొమ్మవలెను. తులకొక శవారిని పిలుపించురు. ఎందుకనగా పోతవారు ఎక్కువకూలీ అడిగెదరు. వలసదేశములకు పోవుటవల్ల ఇవివరకు మనకు విధియుగను బాగుపడరలెను. దాక్షుడు మడికాటగానిది ఫిజీ గొర్న మెంటు వారు కెట్టికష్టములు మన మెరుగుదుము. విచారణలేయే వారిని ఆదేశమునండి తిరిపిరి. న్యూజిలాండులో న్యాయవాద కృత్తి చేయుట కకక కే మిక్కుపోయిరి. అచ్చటినుండి సింహాళ ద్వీకమునకు బంపిరి ఆ అధికారులు వారిని మనదేశమునకు తిరిపిరి. విద్యాధికులకు నుదువారిని అవలంబించుకొనుట కష్టము లేనపుడు, కూలీలమార్గ మెందులకు పంపరలెను. మరొకప్పుడు సారము కచ్చిపోవుటకు వారెందు కనకాళ మివ్వకూడదు. సింగుడుండి దివము గుంపులుగుంపులుగ కూలీలు పోవుచున్నారు. కూలీలు కష్టమేయు గొర్న ఆంగ్లేయుని మరదానునకు పేసు వచ్చినది. ఇతరజాతులు మనలను ఇందువలన చుక్కనగ మారుచున్నారు. ఇది మనకోక గొప్ప కళంకము. కావున మన మెరుగిని కూలీలకు పంపకూడదని గొప్ప ఆందోళన కలుగజేయవలెను.

1894 నుండి 25000 వేలమంది భారతీయులు వలసదేశములలోనుండు హత్యలను కడలరున్నారు. 5 సంవత్సరములకు వాళ్లకొలది పోరాడుచున్నారు. వైసురాయగారికి బహిరంగ శ్రేణి ప్రాసితరువారే, గొర్న మెంటువారిని చూచి మట్లాడిరిని. అచ్చటినుండి వలసదేశములనుండి మనదేశమునకు వచ్చువారికి 3 సంవత్సరముల పాక్షముండి స్వస్థమునకు లైసెన్సార్లు, 32 మొక్కటింటికి 12 అకరాల భిక్షమిచ్చుచున్నారు. వలసదేశములలో జరిగిన హత్యల పోగొట్టుకొన్నందుకు ఇది చాల అన్యమైన ప్రతికారము.

కడనంతరం వారకుడుగాను కామున, మధ్య ప్రాంత కులముండి ఒకరడు కెట్టి ఇచ్చటి కష్టములు బాగుగ లెమ్మి అచ్చట తమకుండు హత్యలను పోగొట్టుకొనకండుకట్టుక చేకడమని చెప్పిరి. ప్రజలు ఈ విషయములలో తోడ్పడరలెను.

ఇచ్చటినుండి నూతనముగ ఎవరిని కూలీలుగ పంపకూడదనియు, అచ్చటినుండివచ్చినవారికి తగినసహాయము చేయవలెననియు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు మన కేలాటిరహాయము చేయజాలరు. సహజముగ వారు తమ స్వజనులకు తోడ్పడుటకై ప్రయత్నింతురు. అట్లు వాళ్లమైన చేయవలెననియుంటే 1895 లోనే చేసియుండురు. మారినను గొర్న మెంటువారు 5 సంవత్సరములైన తరువాత ప్రతి భారతీయుడను 3 సంవత్సరముల పన్నుకట్టవలెనని తీర్మానించిరి. ఇండియా గొర్న మెంటువారు దీనిని గురించి ఏమియు చేయలేదు. ఇదియును గాక కూలీలపట్లను బంపుతూనే వచ్చినారు. ఈ కలస న్నిచ్చుకొనుటకై ఎందరో శ్రీలు తమ మానము నమ్మకొనగలగినవచ్చినది. శ్రీలు కైల్లలో నుండవలసివచ్చినది. వారి వెంట్రుకలు కత్తిరిపడదినది. ఇచ్చటి నుండిపోయినవారికి వెలకు 10 పిల్లలను లిచ్చెదరు. అచ్చటినుండి మనవారు వెలకు 15 పిల్లలను పంపాదించుకొనుచుండురు. కావున ఇచ్చటినుండి పంపుటను ఆపవలెను. హాస్తివ్యవస్థగాను పంపుటను ఆపి క్రిగడించిరి. తడనంతరం కెన్యావిషయమును గురించి చెప్పి, కలసదేశములలోనుండు భారతీయులు మనమేదో వారికి గొప్పసహాయము చేయుచున్నామని కలమడున్నారు. మనమేమి ఇచ్చటచేయుటలేదు. కావున ఇచ్చటికి కులల వచ్చు వారకైన తగిన ఏర్పాట్లు చేయుడని ప్రార్థించుచు నిలిపించిరి.

ది. బి. కేశవమిశ్రగారి ఉపన్యాసము

కడనంతరం కేశవమిశ్రగారు వలసపోవువారి స్థితులను గురించి కొంత ముచ్చటించిరి. అచ్చటికి పోయినవారికి 5 న్యూ లోగ బలము తగ్గిపోవుననియు, స్థితిమైనవని చేయకపోయిన యెడల కూలీకరునయ్య అచ్చటినుండి తిరిమివేతురనియు చెప్పిరి. బ్రిటిషు గయానాలోని మిస్సెటలను గురించి అచ్చట మనదేశీయుల కేలాటి సౌకర్యములకు వాగా కలుగజేయజాలరు. ఇచ్చటకు భూమిలేక. నీళ్లులేవుగాన మనమెవ్వరిని పంపకూడదని చెప్పిరి. తడనంతరం కొట్లో శ్రీనివాసాచార్యులు ఈ క్రిందితీర్మానము పంపాదించిరి. అందరు ఆమోదించిరి.

తాదేవత్ర ప్రజలు సహజమే కెన్యా విషయమై బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారి కర్ణము ఆధారముగ వ్రాసినవని తెలుసు దక్షిణాఫ్రిక, కెన్యా, బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములలోని కలసరాజ్యము లోని తెల్లవారి కద్దతి సామ్రాజ్యములలోని నల్లవారివై స్వాధీన పరత్వమునకు పొగరుబోతుకనుచేత సాగించు అధికర్యముగ దలచుచున్నారు. అచ్చట నివాసములేర్పరుకొనిన భారతీయులకు సర్వవిధముల తెల్లవారిలో సమానమైన స్థితులను అకకాళమును బిసంగువరకు కలసపోవుటను ఆత్మకు ఎర్పవిధమైన ప్రయత్నియును చేయవలెననియు, అచ్చటినుండి తిరిగి వచ్చు సోదరులకు మా క్రికదగినట్లు తగిన కనులు చూపించెదమనియు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపన్యాసములకు, అధ్యక్షునికి వ కడములతో సభ ముగిసెను

తా. క. కలసరాజ్యములనుండి తిరిగివచ్చు భారతీయులకు తగిన రోగ్యుల్లు చేయుటకు చందాట్టికి ఏర్పడినది. విశాఖములు భారతీయుల యివ్వబడుచున్నవి.

చిరుత్తని (ఒక విలేఖరినుండి)

కాలమానము

ఆగస్టు 12:— గాలి విశేషముగా వీచుచున్నది ఎండలును తీవ్రముగా కాయుచున్నవి. వర్షము లేకున్నగా గరిమియున్నది బుల్లుల గ్రమ్ముచు రైతులకాళిమారముగ లిప్పించుచున్నదిగాని నాలుగు చినుకలు మూత ముప్పడవుడు పడుచు రైతులకు సంతోషముగా లిగించుచున్నది.

పైర్లు

ఆగ్రేష కాల్వ ప్రజేకయ్యుని నికను వర్షములు గుతీతు నందున వర్షమెరుగు తెల్లకాలము వాటిపోవుచున్నతే, ఎట్లు బ్రతుకులము చేవుడా యని ప్రజలు చింతించుచున్నారు. ప్రస్తుతము కెట్టియుండు కజ్జ (కంబు) లో, పైర్లు వర్షము పడెనందున ఎండలతీవ్రతచేతను మలదుల మాడిపోవుచున్నవి.

తెప్పిత్సవము

ఈయూరియందలి పర్యాయమై మేచేసియుండు శ్రీ ముద్రామ్యస్యాములవారి తెప్పిత్సవము యూనిల 2-6-1 తేదులలో పర్యాయమునకు క్రిందిభాగమునందు కొనియందు జయారముగాను మిగులసానండుగాను జరిగినది. సహప్రజేకమునుండి యాత్రికులు వేలకొలదిగ వచ్చి శ్రీస్వామికారిని కన్పించిరి.

నీటికవలి

ఈయూరియందలి బావులలో విశేషభాగము ఎండి తీవ్రతచేతను వర్షములేనందునను నీరులేకయిపోవుటచేత వచ్చిన దూరదేశయాత్రికులు నీటికవలికై యల్లాడిపోయిరి. అన్నము కండితుటకును పానీయమునకును, జలముకొరకనందు. నీరు లేక సుమారు 5 మైలుదూరమున నుండు పరిసర బావులలోను బావులవద్ద అమ్మవార్లకని తెట్లు పొంగివెళ్లరే ముట్లు గానించి తిని పొట్లు పూడ్చుకొనరి.

యూనియన్ బోర్డువారు కమయారచ్చక్రి విని యోగించి యాత్రికులసౌకర్యములకై యానేకవిధముల తోడ్పడి రైల్వేకంపెనీవారివద్ద ఆకొక్కణమునుండి రైలువ్వారా జలమునుగొని నీటికాలలు వర్ష రా అంతి యాత్రికులకు కష్టము చేయించిరిగాని, నమూనాన ఇంగువగలిపిన చందమన్నట్లు ఆ వచ్చిన వేలకొలదిగజల కాసానుచు చాలిందిగాదు. మొత్తమున యూనియన్ బోర్డువా రివిషయమున చేసిన సహాయము మరక దగినదిగాదు.

అన్నివిధముల యాత్రికుల కనువగునట్లు, గాకోర్కవరతులు గలిపించి సానుమహదిన యూనియన్ బోర్డు యువ్వోగి యల యొక్కయు, ముఖ్యముగ నవ్వత్తులగు శ్రీ ముట్లు వి. అక్కయ్యవార్యుడుగారియొక్కయు కార్యకర్తలకు దయా పరత్వమును ఓపికను వేదిధముల గొనియాడవలసియున్నది.

పిచ్చివారు

రూపరేఖానిలాసములు చక్కగానే యుండెను, మంచి నలుగురుగూడ గట్టుకొనియుండెను. ఆరేడే ప్రాంతీయుడో తెలియలేదు. యాత్రిగా తెప్పిత్సవమునకు వచ్చేనేమో గాని ఉత్సవసమయమున తొలినవద్ద నుండిన ప్రజలను కారణము లేక నూరక మర్చించుటచే వారనిని పోలీసులు పట్టి తెచ్చి విచారింపిరి. ఆతని సెలిగతులను బట్టిమాడగా, ఆకడోపిచ్చిగా డుగావోచినందున, వెంటనే వానిని మదరాసులోని ఉన్నత కరకాలము (పిచ్చియునుపత్రిక) అతిథిగా బంపివేసిరి.

కాల్వేట్ నగరం మైసరుజమిందార్లు

శ్రీకాల్వేట్ నగరం మైసరుజమిందారుల పరిపాలనము క్రింద నీదియనీ జేవాలమున్నది. శ్రీమైసరు జమిందారు తిరువురు తెప్పిత్సవమునకు చిరుతకే విజయము జేసియుండిరి. జమిందారు తిడ్డు మైసరు లగుటచే వారిరక్షణమునకు గార్డీయనుగా శ్రీ డబ్బు. వరదాచామ్యుల వి. ఎ. వి. ఎల్ గారిని ప్రభుత్వమువారు నియమించి యుండిరి. మైసరు జమిందారులకు మెగాటి యగుసమయ మాసన్న కుగటచేతను గార్డీయన్ వాకు పరిపాలనములో తోడము అన్యమియు మైసరులకును గానియు వారికిని కర్మవారములు పెచ్చుమెగి కొట్లకెక్కయున్నాయి. తెప్పిత్సవసమయమున జేవాలమునకు వచ్చువాదాములు తమమూలముగ నమూ గావలయునని మైసరుజమిందారులను, తాను మైసరులకు కత్తుకుండుగా నుండుటచే వారి మైసరు రాంత్వము లేనతే యది కార మగుటచే తానే వనూలుక కధికారియని గార్డీయన్ వారు చింతించుచులవారు 5-2-24 ఆదికృత్తికలోబుల వారులాడి కుడకానుయమున నిక్కడకు వచ్చియుండిన వ-రా-రా-శ్రీ చంద్రగిరి దింజకే శంకరత్తుకు వారిరక్షణమునై గార్డీయన్ వారే ప్రభుత్వము వ నూలుకు బాధ్యులుగా నుండవలసిట్లు నిర్ణయించబడినందున శ్రీమైసరు జమిందారులకు వారిపక్షమువారును చాలా నిరుత్సాహు లైపోయిరి.

అన్నదానసత్రములు

నాలుకొట్టుసత్రము కోతుటిసత్రము అనుపేర కెండన్న దాన సత్రపులుగలవు. నాలుకొట్టుసత్రపునందు ప్రతిరోజుకచ్చు బుట్టి యూళ్లప్రాహ్మణులకును కృత్తికామావాస్యరోజులలో స్థానిక బ్రాహ్మణులకును కోతుటిసత్రపులో భరణి కృత్తికలకు మారము ఎండరువచ్చినను బ్రాహ్మణులకు అన్నదానము మిగల సౌకర్యముగా గానించెదను. తెప్పిత్సవసమయమున నాలుకొట్టు సత్రమున ఏర్పాట్లు సరిగా గానింపబడలేదని అనేకులు తెప్పిత్సవమన్నారు.

వరనాలయము

“కింగ్ బార్టి ఫిల్మ రిడింగ్ రూం” ప్రస్తుతము మంచికే యందున్నదని చెప్పుకలసి యున్నది. హిందు, స్వదేశీమత్రను, ఆఫ్రెక్షిత్రి, “జస్టిస్” దినపత్రికలు వచ్చుచున్నవి. రిడింగ్ రూంభవమున కడపనుండలమునందలి, ప్రాధుటూరు నివాసియగు శ్రీ జమాలాదను కుట్రసిద్ధు, ఫిడెల్ వార్త, మొకశాండును, తెల్లెచులై శ్రీమద్రాహ్మణ్య కవస్యాములు, వారికెప్పులతోడిపాటలును తెప్పిత్సవదినములలో జరిపి వెతుకుల కానందముగలిగించింపిరి. తీర్పు దింజకే డిజిటరీకాల్తూరవారు శ్రీ సి. కుడ్రపిళ్లగారికల అవ్యాజానురాగమే కళవాలయార్థ రణమునకు ముఖ్యపాత్రనుగా నున్నది.

స్థానిక వార్తలు

ఆగమనము:—అల్లంపాడు మండలం, ఈయంబయలు కలకత్తా మెయిలులో నిచ్చబడినట్లు.

స్వైములు కాంగ్రెసు-మనధర్మము:—శ్రీయుత యన్. సత్యమూర్తిగారు తమిళనాడు స్వరాజ్యవత్తు యజమాన్యమున ఆంధ్ర 17 వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు గోకేహిలలో “స్వైములు కాంగ్రెసు - మన ధర్మము” అను విషయమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

తమిళనాడు స్వరాజ్యవత్తు ప్రచారము:—కార్యదర్శిగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—యన్. సత్యమూర్తిగారు 17 వ తేదీన మద్రాసులో బయలుదేరి స్వరాజ్యవత్తును ప్రచారము చేయుటకు మధుర, రామనాథ, తిరునల్వేలి జిల్లాలకు వెళ్లెదరు వారు మార్గమున మధుర, తిరునల్వేలి, తుత్తుకొడి, దండిగల్ తంజావూరు తిరుమనాల్లెల్లెల్లెల్లెల్లె స్వరాజ్యవత్తు కార్యక్రమమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

శాసనసభల ఎన్నికలు:—కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నాడు:—కాశీమిదట, కాశీనగర ఎన్నికలను, భారత కాశీనగర ఎన్నికలను ఒక్కసారే జరుపుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొని రెండు ఎన్నికలకు నవంబరు 2వ తేదీన సీతవర చిరి, కాశీనగర అభ్యర్థిత్వమున ఆర్ట్టోబరు 1 వరకును, భారత కాశీనగర అభ్యర్థిత్వమున ఆర్ట్టోబరు 8 వరకును మూత్రమే పంప వచ్చునని యీ వారపుగెటటులో ప్రచురించబడినది.

“మాలపల్లి”

ప్రభుత్వస్వాధీనము చేసికొనబడుట

“గుంటూరు వాస్తవ్యులగు ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణగారిచే రచించబడి వెజవాడ ఆంధ్ర పరిషత్తువారిచే ప్రచురించబడిన ‘మాలపల్లి’ లేక ‘సంగవిజయము’ అను తెనుగుపుస్తకముయొక్క 3-వ భాగము కాపీ లన్నియు, అందుకు సంబంధించిన కాగితము లన్నియు, అందు ఇడియను పీసలు కోడ్డు 124-వ సెక్షనుక్రింద శిక్షార్హముగు రాజద్రోహవిషయము లుండుటవలన ప్రభుత్వస్వాధీనము చేసికొనబడెను” అని ఈవారపు గెజెటులో ప్రకటించబడినది.

శ్రీయుత క్షేమానంద రహతుగారు

రేపు ఉడయమున చెన్నపురికి వచ్చెదరు

శ్రీయుత క్షేమానందరహతుగారు కడలూరు చెరసాలలో శాశ్వతవర్తనము కలిగితి ననుభవించిరి, నేడవట వారిని వదలెదరు. రేపు ఉడయము బోటుమెయిలులో వారు చెన్నపురికి వచ్చెదరు. చెన్నపురిపాద లండనుకు కాంగ్రెసువారు ముఖ్యముగాను రహతుగారి స్వాగత మొసగుటకు రేపు ఉడయము 7-20 గంటలకు ఎగ్జాక్సు లైబ్రరీనుకు రాగోరెదనని చెన్నపురి మండల (దండి) కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి మాకు వ్రాసెను.

మండిత క్షేమానంద రహతుగారిని వదలిరి

మండిత క్షేమానంద రహతుగారిని నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కడలూరు చెరసాలనుండి వదలిరి. రహతుగారు నేడు బోటుమెయిలులో బయలుదేరి రేపు (17 వ తేదీ) ఉడయము 7-20 గంటలకు చెన్నపురి ఎగ్జాక్సు లైబ్రరీనుకు వచ్చెదరని కడలూరునుండి భిలాభతుసంఘ కార్యదర్శి తెలిపెను. (తంజివార్త)

భారతిగారి పాటలు

నేను మ్యానిసిపాలిటీవారి పాతకాలలో భారతిగారి పాటలను నేర్పించవలెనని మ్యానిసిపలు సంఘమువారు తీర్మానించిరి (ఆ. రే)

దక్షిణకనరా వరదలు

బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘమువారు రు 5000 ల మెసగుట

బొంబాయి, ఆంధ్ర 15:—బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘము వారు దక్షిణకనరావరదలను సహాయమున రు 5000 ల మెసగిరి. ఇందు రు 1000 కాథలిక్ క్రైస్తవలకు వెచ్చించవలెనని నిర్ణయించుటైనది.

సహాయక సంఘమువారి సమావేశము

మంబూరు, ఆంధ్ర 15:—దక్షిణ కనరా వాడకుల సహాయసంఘ సయక్త కార్యదర్శి:—వరదలచే బాధితులను చూచుచున్న సహాయ మొదలగు కేంద్రీయ సంఘమువారి అవసరమువేళకు నిన్నటిదినమున కలెక్టరు ఆఫీసునుంచి బరిగెను. మంబూరు లార్డు లివపు అధ్యక్షత మీంచెను. అధ్యక్షుడు పరస్పరసంబంధము జిల్లాలో భాగ్యమునకు కేంద్రీయములగు బంట్రూలు, ఊప్పిసంగాడి, పనిమంబూరు మొదలగు ప్రాంతములలోని సంపూర్ణముగ కొట్టుకొనిపోవుటచే అపారముగ నష్టములు పలికి పేలకొలదిగ ప్రజలు గృహములు లేక అల్లడుమండలనియు వారికి సహాయ మొదలగుట గానీ సంఘమును బలపరచుట టాంకెక్ మనియు, ప్రమాణులకు సభికారులను అసభికారులను గూడ నిందు పాల్గొనవలెననియు నుడివెను.

సయక్త కార్యదర్శిగారు నెక్సెస్ గారు ప్రసంగించుచు ఇంతవరకును నీ సంఘమువారు గావించిన పనినిగూర్చి వివరించిరి. అత్యవసరముగ సహాయమును గోరుచున్న ప్రదేశముల యొక్క స్థితిని వివరించిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు లగు రా. బ. నుల్లారావు గారు, వివిధసహాయసంఘముల నేతమొన్న పలుకుబడి గల గొప్ప కేంద్రసంఘముగ నేర్పరచి, తాలూకా, డివిజనుల సంఘములను ఆ సంఘమునకు పశుఖన నేర్పరచుటను గురించి ఒక ప్రకాశికను నూచించిరి.

భాగవతాదర చాడీ అబ్దుల్లా కాశీమినాపాటుగారు ఉపాధ్యక్షుడుగను కరనాడు సదాశివరావుగారు సయక్త కార్యదర్శిగను నెన్నుకొనబడిరి. తరువాత, మదరాసు 1 వార్షిక ద పత్ర లాసగిన రు 1000 విరాళమునకును, కనరా కాథలిక్ సంఘమువారు రు 1000 లకును, బొంబాయి వారి రు 5000 విరాళములకును సభవారు కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. భారత సేవ సంఘసభ్యుడగు దేవధరగారి సహాయమునకు రావలసినదని తంజి వార్త సంపుటకు సంఘమువారు నిశ్చయించి కొనిరి.

కావేరీ వరదలు

తిరుమనాల్లె, ఆంధ్ర 14:—కావేరీవరదలలో నున్న ది. ప్రవాహము 14 అడుగులపాటును ఒకటి రెండు ప్రదేశములందు ప్రవాహము కట్టమీదనుండి పొల్ల పోవుచుండెను. తిరుమనాల్లె తాలూకాయందు కొన్ని గ్రామములు చిల్చి చిల్చి దీవులవలె నున్నవి. పశ్చిమ చింతాళజియందు చాలా గ్రామములు న. పూర్వముగ ముడి పోయెను. కొందరు అద్దిబావిముల గృహములు పోవుటచే బాధపడుచున్నారు. (ఆ. రే)

విచిత్రపు లాటరీ కేసు

జే. ఈ. హూసేర్ అను ఆంగ్లో హైద్రాబాదు కలకత్తాలో ఎక్స్ పోజిషన్ వారి ఉపయోగార్థము లాటరీ చేయుచున్నానని చెప్పి ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞ లేకుండ లాటరీని ప్రారంభించి టిక్కెట్ల విక్రయించుటకు 6 నెలల విడితెలుకు 500 రూపల జరిమానాయును విధింపబడెను. ప్రాసిక్యూషన్ వారు మద్రాసు ఒక్క ఎక్స్ పోజిషన్ ద్వారా కూడ స్థానము చేపట్టెదని నిజపు చేరి మద్రాసు తనస్వంతస్థము 7000 రూపలకు ప్రభుత్వమువారు కాంక్ష నుచే నెర రను వాశతో వ్యతిరేకమునైనది నియు, టిక్కెట్లకాలాను దబ్బు ఎగిరి వారి కిచ్చి తీసునియు తెల్పెను. అంతట ప్రై. వివరింపబడినట్లు విధింపబడెను.

న్యాయ స్థాన వార్తలు

లంచము కేసులో శిక్ష

చెన్నపురిలో లీలారాం సిద్ధుల్లా అనువరకుల కన్యకా పిమ్మిటిపు కన్యకు నూపర్చెంటు ఆస్థునుగాక లంచముచుటకు ప్రయత్నించిన వారిద్దరైనను కేసుచేయబడెను. లీలారాం గారికి ఆరు నెలలును సిద్ధుల్లాగారికి మూడు నెలలును కఠినశిక్ష నేడు ఎగ్జాక్సు మేన్స్ ట్రైబ్యూలో విధింపబడెను.

మంగరాష్ట్ర శాసనసభ

అసహాయోద్యమమే అల్లరులకు మూలమని

ప్రభుత్వసభ్యుడు తలచుట

50 వేల రూపల పోలీసు గాంటును

గవర్నరు సర్టిఫై చేయుట

వైశ్యయొక్క కడపటి సమావేశమున బెంగాలులో జనవరినుండి ఏప్రిలువరకు 412 బండిపోల్లు జరిగెననియు, గతవర్షమున 515 బండిపోల్లు జరిగెననియు ఈయెడు జరిగిన బండిపోల్లులో 358 టిల్లో నెక్సెసును విచారించ బడనే లేదనియు, రొక్కముగాని నగలుగాని 488000 రూపల పాత్రు అవహరింపబడెననియు, 29 బండిపోల్లులో తుపాకులును, రెండిటిలో రిపాల్యును ఇతర ఆయుధములలోపాటు ఉపయోగించబడె ననియు ఆర్థిక దుస్థితి మొదలగు కారణములవలన బండిపోల్ ట్లరువ్యవస్థగ్రుంతు చున్న వనియు, 1922 నెక్సె మార్చి నెలలో రాజమహి టెయిలులోనంకి టైటిలు కట్టించుకొని పోవుట మనియొక విశేష మనియు వీటి కన్నీటికి అసహాయోద్యమమే కారణమనియు, అధికార తిండ్లమును పుకొల్పి చాకివారి పరిపాలనమును చెడగొట్టి పోలీసువారికి లేని పని కల్పించెననియు తీవ్రచర్యల నవలంబించిన వెనుక స్థితిగతులు చక్కబడెననియు గాన్తీ వేస్తుకు నురేంద్రనారాయణగారి ప్రశ్నకు జవాబొసగిరి. 1922 వ ఏప్రిల్ నుండి 1923 వ మార్చివరకు 86 సమైక్య జరిగెననియు, వానిలో 172,000 పనిచాండు పాల్గొనిరనియు, 11 సమైక్య పూర్తిను 11 కొంతవరకు నెక్సెసును 53 సమైక్య నెక్సెలేదనియు, గాన్తీ జిల్లాగారు తెలిపిరి. 2 వ మాంబూర్ జెయిలులోనికి ఆలీపూర్ నెక్సెట్ జెయిలులలో నుండి న రాజకీయ నిర్బంధితులను మార్చి బరహంపూర్ జెయిలును సెషన్స్ టైటిలైజే ప్రత్యేకించితిమనియు ఆలీపూర్ జెయిలులోనుండి నాఫైటిలైజే ఏలెక్ట్రిక్ విదన కర్రల నేర్పరచుటకు వలయు మొత్తమును వారిచ్చిన యెడల మాని నుపయోగించుకొనుట కవకాశ మొసకబడె ననియు క్రొత్త జెయిలులోనికి మార్చబడినప్పుడు ఖర్చు మదరా యాయుడదననువరకులో నీసాగర్యము గావించబడెననియు అందుచే ఆ మొత్తము మదరా యాయుడదనియు గాన్తీ వేస్తుగారు డాక్టర్ న్నుచాచీగారికి తెలిపిరి.

కలకత్తా ఇంప్రూమెంట్ ట్రస్టు (అమెండ్ మెంట్) లిల్లు అగీకరింపబడెను. డిస్ట్రిక్టు పోలీసు ఇంజనీరు కాళి వ్యతిరేకములో కొన్నివారు క్లిందిన 50 వేల రూపలకు గతవర్షమున సర్టిఫై చేసెను. గాన్తీ వేస్తుగారు పోలీసు వ్యయము క్లిందియట చేసే నైకత యత్నించుతిమనియు, వైశాఖను పూర్తిగా తొలగించుటకు సభవారు రుద్దేశించెను. కావున ఇతర పోలీసు కాళిలలో క్లింది గవర్నరు ఈ మొత్తమును సర్టిఫై చేసె ననియు, ఇతరకు సభవారు గాంటు వేసిన మొత్తమున కొక్క రూపాయ కూడ పోలీసుకాళికి నవసరము లేదనియు పలికిరి.

38 వ దేశీయమహాజనసభ

సన్మానకార్యసంఘ సభ ఈనెల 22 వ తేదీన

కాకినాడలో జరుగును

ది 22-3-1923 తేదీ బుధవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు కాకినాడలో పురమండలమున సన్మానసంఘ కార్యదర్శి వాశ్వర్థసూర్యేణు జరుగును.

విషయములు:—(1) మెదాలు గలుకనుటకు, మంటము యితరవసతులయొక్క స్థానము, మద్యపులు, పరికరములను నిరించి చేయుతీర్మానమును చర్చించుట

(2) ప్రత్యక్షోపసంఘమువారు, ప్రదర్శించు వస్తువులను గూర్చియు భవన నిర్మాణమును గూర్చియు చేసిన తీర్మానముల కాలోచించుట

(III) ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు సన్మానసంఘసభ్యులను చేర్చుటకును ద్రవ్యమును వసూలుచేయుటకును వలయు కేల్పాటులు.

(IV) ఉపసంఘములలో కాశీస్థానములకు సభ్యుల నెన్నుకొనుట.

(V) ఇతర విషయములు.

నేట్రకంటి. శ్రీనివాసకోనేట్రాపు,

కార్యదర్శి.

స్వరాజ్యపతాక సంరక్షణము

అక్టోబరు 15 వ తేది వరకు 1609

15 వ తేదీని నాగపూరులో సత్యాగ్రహము

22 వందల టీనులు 15 వ తేదీని సత్యాగ్రహ మొనరింప గావారిని అక్టోబరు 15 వ తేదీన నుండి వచ్చిన అకాలిం 5 గురువులు గూడ నా 22 వందలలో నున్నారు.

గురురాత్రి వంటిరుల ప్రయాణ ముగియినది

నాగపూరునుండి కల్లభాయికట్టలవారి ఉత్తరమువారమున అహమ్మదాబాదునుండి బయలుదేరిన శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారు మున్నగు శ్రీమతి యొక్కయు పుత్రులయొక్కయు ప్రయాణమును నింది పోయినది. (ఆ. వె)

నాగపూరు స్వరాజ్యపతాక సంరక్షణమున కేగిన ఆంధ్రవీరులు

స్వరాజ్యపతాక సంరక్షణమున నాగపూరు శ్రీమతి కేసరి, అంజనేయల సత్యాగ్రహ కథనము గూర్చి యీ కేంద్ర వివరములు మాకు నేను తెలియజేసినది. గంజాముజ్జలనుండి ఆంధ్ర కేసరిగారి శ్రీమతి కేసరి, నువ్వుగారు ఏదీ కథన గారాయని, బులుకు యెగ్గెగర్లు 10 వ తేది వాటికి గురై తీరముగ నాగపూరుకేరి. తక్కినవారు శ్రీమతి కేసరి పల్లి కామేశ్వరరావు, గరిమెళ్ల కృష్ణమూర్తి, రావుల కృష్ణారావుగారు 9 వ తేదీని నాగపూరు రైల్వేస్టేషనుద్ద బంధించబడిరి.

రైల్వారునుండలను నుండి నాగపూరుకు బోయిన ఆంధ్రమునకులలో యిద్దరు మాత్రము శ్రీమతి కేసరి కేంద్రులద్వీ సోమపూడి కడనాథయ్యగారు రైల్వేస్టేషను కడ అరెస్టు కాబడిరి. తక్కిన సభ్యులను శ్రీమతి కేసరి పాతూ మెకట నువ్వుగారు, నారు నాగార్జునుడు, వేమల నువ్వుగారు యుడు, పోలా వెంకటప్పయ్యగారు మెకటముగా నాగపూరుకు చేరి.

దేవవాడ, } వేలూరి సత్యనారాయణ,
15-8-1928. } రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సహాయ కార్యకర్త.

శ్రీమతి కేసరి ప్రకాశం కాశ్యోరరావుగారు

నందిగామతాలూకాలో సంచారము

12 వ తేదీనుండి కల్లభాయికట్టలనుండి నందిగామతాలూకాలో ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు శ్రీయంత్రులకుంట్లూరి ప్రకాశం రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి శ్రీయంత్రుల అయ్యదేవర కాశ్యోరరావుగారు సంచారము చేయుచున్నారు. ఇద్దరు అభివృద్ధి అరకాశములను పరిశీలించుచున్నారు. ఆతలూకాలో ఇద్దరు ఉత్తర ప్రదేశ్ కార్యముల చాల మెచ్చుగా నున్నది. వానిని చక్కగా నువ్వెగగపరచుకొనిన పో ఒక్క నందిగామతాలూకానుండి ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు మాత్రమేగాక సమీపరాష్ట్రముల కన్నిటికిని గూడ కావలసిన ఇద్దరునంతలను నువ్వెగగా సభరాజ్యమును, ఇప్పుడు ప్రతి ప్రాంత ప్రతిదీని అందరినీ కలిపియున్న నమయమునగూడ నందిగామతాలూకాలో ప్రతిసమృద్ధిగా నున్నది. ప్రతికాశం నిన వారు కాశ్యోరరావుగారి పేరేదేవదేవ (వానినవో వారు) వరకులను తెలిపి సహాయము చేసెదరు. రాష్ట్రములై నూరువడికి చుటకును ప్రతిదీని నిలువచేయుటకును ఇద్దరుబట్టల నేరయ్య క్రయమును వివిధగా సాగించుటకును కొన్ని స్థానములలో త్వరలో ఏర్పాటుచేయుటకు కాశ్యోరరావుగారు సమకట్టుచున్నారు. సన్నరాతి జగ్గయ్యపేటలో బహింగనభలో ప్రకాశం కాశ్యోరరావుగారు సన్మనించుట కేర్పాటు జరిగినది.

విశాఖపట్టణ మండలమున శ్రీయంత్రుల ప్రకాశంగారు సెప్టెంబరు 15 వ తేదీన సంచారము చేసెదరు. ప్రస్తుతము వారమున కేంద్ర ప్రదేశ్ నందిగామ నుండి మారు తెలిసిరి (తం వార్త).

మూలానాహుజరతు మోహనిగారి కేసు

ఈ కేసు విచారణ 15 వ తేదీని ఎరవాడ కురసాలలో జరిగినది. ఫిర్యాదులకు ముగ్గురు సాక్షులు వచ్చిరి. 20 వ తేదీ విచారణ జరుగును. (ఆ. వ)

శాసనసభా ప్రవేశము: కార్యదర్శిగారి అధ్యక్షతనము

జటిల ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘపు కార్యదర్శి లలో నొకరయినటువంటి అయ్యదేవర కాశ్యోరరావు గారి కార్యస్థానమునుండి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములకు ఒక తాళితు వచ్చియున్నది. ఆ తాళితునందు వివరింపబడిన సంగతులను ముగ్గురు ముగ్గురు తెలియజేయుచున్నాము. —

“శ్రీమతి కేసరి ప్రకాశం ప్రత్యేక పుత్రము మహాభారత యందు శాసనసభలో ప్రవేశించెదపు విషయము చర్చించబడును. అప్పుడు శ్రీరామము ప్రవేశమునకు అనుమతియుగ జరుగనో ప్రతిపాదనగా జరుగనో మనకు తెలియదు. శాసనసభలను బహిష్కరించవలెనని శ్రీరామించినవో మనము వోజర్లను వోట్లు వేయవలసి వెనుకబోయిచిట్టే బోధింపబడియుండును. లేదా ప్రవేశించునని శ్రీరామించునవో కాంగ్రెసుకుమిటిల తాళితు మనము నభ్యర్థులను నిలబెట్టవలసియుండును” ఇ. తిరుగు తాళితు అలాగే జేసి తమనియే మనము భావింపవచ్చును. ఇకమింకా (వానినది నాకు ఆక్షేపణ తమని తోచుచున్నది. అదియేదీయన “జేరింది మేలెందు” మని సామెతలయి. కావున శాసనసభలోకి ప్రవేశించునని శ్రీరామించునవో అనుకొనెదము. అట్టివో మనము శ్రీరామించెదమి కొంత విశ్రాంతి తీసుకొని యీ విషయము ఆలోచించెదమి కాలాతీతముగను. అప్పటికి యింక పార్టీలవారందరను నభ్యర్థుల నిర్ణయించుకొనెదరు. ఓటర్లకుడ వోట్లవాటికి కాదానము చేసియుండవచ్చును. కావున జిల్లా కాంగ్రెసుకుమిటిల యిప్పటినుంచి నభ్యర్థులను నిర్ణయించి గ్రామములలో మీరు కాంగ్రెసుపక్షపు నభ్యర్థులనియు ప్రత్యేక పుత్ర కాంగ్రెసు యొక్క ఆంధ్ర కాంగ్రెసు బడసిన పో మీరే ఓట్లు యివ్వవలసియుండు ననియు మీరే తప్ప యెవరికిని వోట్ల నివ్వరాదు” మనము బోధించవలెను. ఇట్లు వివిధమండల కాంగ్రెసు సంఘములన్నియు తమ జిల్లాలలోని నభ్యర్థులను నిర్ణయించుకొని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యస్థానమునకు వెంటనే కంపకలెను.

ఈ విధమైన సమస్యలకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కార్యస్థానమునుండి జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యస్థానములకు పంపబడుట ఎంతయు అభ్యుత్సాహక నున్నది. ఇంతేకాక, అభ్యర్థుల నిర్ణయముగూర్చి వ్రాయుచు పోట్లకార్డు లిరిగి రిమెండరుగా వచ్చినది. మియు పశ్చిమగూర్చి మండలమువారు 4 గురు అభ్యర్థులను నిర్ణయము జేసినది యిట్టిల దేవవాడలో జరిగిన ఆంధ్రస్వరాజ్య పార్టీవారి కథయందు నూచనగా చెప్పబడినట్లు తమ ప్రతిక యొక్క 14 వ తేదీ సంచికయందు చదివించున్నాను.

ఎవ్వడు ప్రత్యేకము కాంగ్రెసు జరుపనున్నదో అప్పుడు గయలో గావింపబడిన బహిష్కరితానము పునర్విచారణకు రాగలదన్నమాట నిశ్చయము. అట్టి శ్రీరామ విషయమై రావ కీయనిషయములయందు అభిరుచి కలవారెల్లరు సమస్యనుగుర్చి అనుమతిగా గాని ప్రతిపాదనగాగాని తమ యభిప్రాయములను తెలుపుటకును దేశమునందు తమ యభిప్రాయమును వ్యాపింప జేసికొనుటకును పరిపూర్ణమును స్వాతంత్ర్యమును గలిగి యుండురు. ఇట్టి స్వాతంత్ర్యము ఎవరికైనను వ్యక్తులకు గలదేగాని కాంగ్రెసు సంఘములకు చెందిన వోదాదాయముగ గాదు. కాంగ్రెసు సంఘములలో ఇట్టి స్వాతంత్ర్యము లేనేలేదు. అట్టి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘముయొక్క జనరల్ మిటింగుగాని కార్య నిర్వాహక సభగాని జరుగకుండా ప్రెసిడెంటుగారి యనుమతి లేకుండా ముగ్గురు కాంగ్రెసు కార్యదర్శులలో ఒక కార్యదర్శిగారు ప్రతిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమునకును శాసనసభలకును నభ్యర్థులను యేర్పాటు చేయవలసిన దని వ్రాయుట సాహసకార్యమని భయపడుచున్నాను. ఇట్లుచేయుట అపర్యయము. కావున జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కాద్యద్యము యెవరును యీతాళితునై నెట్టి చర్యకు తీసుకొన వుండునని వినుచు పూర్వముగా విన్నవించుచున్నాను. ఇంతేకాక జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభమైనను తాళితునై తమ యభిప్రాయమును దెలుప వేడుచున్నాను.

బందరు, } భో. కట్టాభి సీతారామయ్య,
15-8-28. }

అవసర కాంగ్రెసు మహాసభ

అవసరమా ? సహాయమా ?

బొంబాయి నాయకుడు లీలీగారు

కాంగ్రెసు మహాసభ అవసరమోద్యమ సిద్ధాంతములై పూర్తిగా ననుసరించునా ? లేక సగముట సగముటగా (కానీ సభల)లోన నుండి ఎదిరించుచు కొనుట కళపరచుకొన జూడునా అనునదియే ముఖ్యప్రశ్న. (ఈ భావ స్వరాజ్యపతాకమువారిదే) ప్రభుత్వకానకసభల బహిష్కారమే అవసరమోద్యమమునకు మూలాధారము. ఆ మూలాధారమును కూలదగ్గినవో అవసరమోద్యమము నామమాత్రమేయుగను. మీ రెన్ని ప్రమాణములను చేసినను, అవసరమోద్యమమునకు కంపూర్ణ విశ్వాసముకలదని మీరెంతగట్టిగా నుడివినను, స్వరాజ్యసంపాదనమునకు దౌర్జన్య వినిపితకు నవసరమోద్యమము తప్ప నేరుసాధనమేది యు లేదని మీరెంత గొంతుక చియకొని ఎన్ని సార్లు అరచినను మీరు శాసనసభల బహిష్కారమును కర్తవ్యమేనని అవసరమోద్యమ మంతరింపకమానను. అంతటితో నది జట్టిపేరు. ప్రజలను ప్రమింపజేయువాక్యము. ఇట్లు మితిపోయినమిట్టలు మిగిలిన ద్వారమునకు అతికించబడిన పేరులై యిదియేమిగాన అవసరమహాసభకు కచ్చితమైన కీడుయను స్వప్నముగా తెలిసి దీనినిగుర్చి నిర్ధారణయగు ప్రత్యుత్తరము నిమ్మని వారి నడుగ వలెను. ద్రావిడ ప్రాజాతామములు తిలమిళము పనికిరావు సరియైనవాలు స్వప్నముగా నిర్ణయించి అడగవలెను. శాసన సభలకు వెళ్లవలెనా వెళ్లగూడదా అనగాకమి అవసరమోద్యమము సాగించవలెనా లేక దానిని వదలివేసి సహాయకదర్శి నలించించవలెనా అంటే. రెండేమార్గములు. మధ్యమార్గ మింకొకటిలేదు. అయితే అవసరమోద్యమమే సహాయము. ఇదిచాల ముఖ్యప్రశ్నగాని యిది యొక్క ప్రశ్నగాన దానికి వెంటనే స్వప్నముగా జవాబు చెప్పవలెక. ప్రతిష్ఠ, మనోదౌర్బల్యము, స్వప్నప్రభిమానము మున్నగువానివలన లేనిపోని కల్పనలకు పోగా సరిగా నూటిగా కట్టుపటుగా జవాబుచెప్పవలెను. 1 అవసరమోద్యమమే ఉండవలెను 2 అవసరమోద్యమము పనికిరాదు సహాయకదర్శి అలించించవలెను అని ఏవో ఒక్కజవాబు చెప్పవలెనని ప్రతినిధుల నడగవలె నని పి. ఆర్. లీలీగారు హిందూ ప్రతికట్రాసిరి. (హిందు)

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

కాన్పూరు మున్సిసిపలు సంఘమువారి సన్మానము పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు కాన్పూరుకు వచ్చినపుడు వారికి పురపాలక సంఘమువారు సన్మానపత్రమును సమర్పించుటకు 50 రూపాయలను వ్యయపరచుట కీ సభ వారనుమతించుచున్నారు గాని అందులకు దొరతనమునా రంగీకరింపవలెను. నెహ్రూగారికి సన్మానపత్ర మొసంగుట ఏరాకీ యుత్తమునకు గాని సహాయము చేయవలె నను సుద్దేశముతో జరుగగూడదను శ్రీరామ మహాసభలో నేగ్రీతముగా నంగీకరింపబడెను.

లక్నో మున్సిసిపలు సంఘము

లక్నో మున్సిసిపలు సంఘమువారు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. అకథకు చాల మంది వచ్చిరి. సన్మానపత్రములను సమర్పించుటకు గూర్చి యిట్టిల దొరతనమువారు చేసిన ఉత్తరవులను పౌరులస్వాతంత్ర్యము పూర్తిగా భ్రష్టుచుచున్నది గాన నా ఉత్తరవులను లక్నో మున్సిసిపలు సంఘము వారు త్యజింపవలె చాలవలెనను. అందులకు రాష్ట్రమువారు రండిరను సంఘమువారికి కృతజ్ఞులగుదురు. ఇది పొంబాయి నుండి జరిగినది కాన్పూరులో గవర్నరు నుడివెనుగాన నందుల కెవరు బాధ్యులని తేలియులు వారిననుగుట సహజమని నెహ్రూగారు నుడివిరి. (ఆ. వె)

డిఫెన్సు రిజిస్ట్రార్ ధర్మి.

బెంగాల్ కర్త సంఘమువారు కాన్పూరునందర్మి నామోదించుచు, డిఫెన్సు రిజిస్ట్రార్ ధర్మి బహు ఆగ్రీమెంటు కర్తవ్య సలంబించుటకు గూడ అంకాశ లాసగలెనినను, ఓటలయజ మానులసంఘముల స్థాపించవలెననియు, బండనలో ఇ. పీ. రి. ఓ. పి. గుర్బోర్డు స్థాపించుటలన లాభముండ దనియు, ఓడల యజమానులు తమలోతాము పరస్పరము ప్రేమిట్టకు సంబంధించి వివాదములను పరిష్కరించుకొనటయే మేలనియు నూటించు శ్రీరామించిరి.

డాక్టరు కిచలూ గారు

చెలసాలలో 40 పానులు బలము వట్టివని

నేను డాక్టరు కిచలూగారి సంస్కృతమునకు తెలుగునకి
 పోలమంది మిత్రులతో వారోగడిలో హుచ్చుండిరి. పానులు
 విస్తారముగా వచ్చి వారిని గుండర్పించి తెల్లముండిరి. ఆ పాను
 తయి వారింటికి జనమృత్యును ఎడతెచ్చి లేకుండానే
 ఉండెను. హిందువులు మహమ్మదీయులు సిక్కులు
 మొదలగు అన్ని మతములవారును విస్తారము
 గా వారింటికి వచ్చుచుండిరి. అన్ని మతములవారికిని డాక్టరుగారి
 పట్ల నభిమాను గౌరవము కలదునుండియు ప్రబలదర్శనము,
 వారి గుర్తుముచ్చందలకొంది ప్రజలు ఉత్సవమును చూడ
 వచ్చినవారితో నిండియుండిరి. గతదినమున సిక్కు లందరూ
 తారతరమున తెల్లయునుచుచే ఆవాడు భిలాభుకు సంఘము
 వారి ఏర్పాటుకారము జరిగిన ఉత్సాహపునందు సిక్కు
 లు చేరుటకు వీలకావించునందున కిచలూగారి గౌరవా
 ర్థము సిక్కులు ఉత్సాహపు నేర్పాటు చేసిరి. ఆ ఉత్సా
 హపునకు చాలమంది వచ్చుచుండిరి. మేడమీద చాలమంది
 వారివలెను కిచలూగారిని నభివందించు చుండిరి. వారింతో
 వర్షములు వినవచ్చుచుండెను. నేను వెళ్ళగానే కిచలూగారు
 గొప్ప గొట్టిగా కాగిలియ్యకొనిరి. వెనుకటికలక యిప్పుడు కిచ
 లూగారికి షేర్తాలిగారి భుజబలమువలె భుజబలము కలిగినది
 నుంచి తరచు డాక్టర్లు వచ్చి కలిగినటులు కా
 గిలికలననే నాకు స్పష్టమైనది. నావలెను మార్పుగునట్లు
 కనబడెను. కిచలూగారు చాలకాలము షేర్తాలిగారితో
 కలిగియుండుచే షేర్తాలిగారి చేతులు భుజములకలనే పీరి
 చేతులును భుజములనుగూడ గుండ్రముగాబలసి మెలిదిగినవి
 మాటలాడుటలోగూడ షేర్తాలిగారి కళ్ళతయే అలవడినది.
 చెలసాలలో ఏవిధమైన తెంగయు లేదు. మోటరించి,
 నూకరాలు లేవు. కష్టపడి పనిచేయవలెను.
 అందుకననే యాకీరపుట్టి కలిగినది. వెనుకటికల 40 పాను
 లభియుగ బలము వట్టివని. దరిమిలను మరలకొద్ది గాబలము
 గలదని కిచలూగారు నడిచిరి. మమ్ములనందరిని మేలేకపో
 ట్టు పంపిన పిమ్మట ఉద్యోగులు నాకంతగా యిబ్బంది కలం
 జేయలేదు. బలవంతులుగా కట్టిచేయవలసి వచ్చినది ఉద్యో
 గులు పరమపితృమృతులకు వ్రాసుకొనిరేగాని తదిభివే
 యుటయే మానివేసిరి. అతినిచములగు నిబంధనల
 ను గూర్చి నేను చెందుమాడుసారము భోజనము మానవలసి
 వచ్చినది. చెందుమాడు రోజులు భోజనము మానవేయుటతో
 ప్రతిసారమున కార్యసాధనలు కలుగుచునే యుండెను.
 ఆచారమునుగూర్చి నాకెట్టి ఆశ్చర్యమును లేదుగాని నాకు
 జరిగిన సదుపాయము లన్నియు కార్యాచార్యులద్యోగుల సచ్చా
 నములననే కలిగెను కాని దొంతరమువారి దయాగుణములన
 కలుగలేదని కిచలూగారు నడిచిరి.

కానసభలకు వెళ్ళుటనుగూర్చి ప్రస్తుత మేమియును తెలుప
 వలదని స్వరాజ్యపక్షమువారు కిచలూగారిని కొందుకు వారా
 విషయమున కేమియును తెలుపమని. ఇట్టిలో అనసరమహాసభ
 జరుగువలెను ఏమియును తెలుపరనియే తోచుచున్నది. తరచి
 అడుగగా గాంధీమహాత్ముని నిర్మాణవిధానము నయలు జూ
 టుటయే కార్యక్రమని నడిచిరి. కానసభలకు వెళ్ళగోరువారు
 తెలుపువాడను లన్నియును కిచలూగారి కిదివరకే తెలియును
 అన్యతగరులో హిందూమహమ్మదీయమతములవారికి మైత్రిని
 కలిగించు విషయమున వనిచేసెదమని కిచలూగారు తెలిపిరి.
 ఆకలభివృద్ధి జరిగిన సభలో యీ నివాదలకుగూర్చి మంక
 లించును నుపసన్నించిరి. మరల మైత్రిని కలిగించవల సను వై
 యమానకు కలదు. అన్యతగరులో నది తెలివేచో పంజాబు
 సం దంకటను కాంతి నెలకొనని ఒక విలేఖరి లాహూరునుండి
 వ్రాసెను. (బొంబే ప్రాంతము.)

పటాలోపమునకు తెగినశిక్ష

సీ. హెచ్. విల్కె ఆనవలదు కలకత్తాలో లాల్. వా
 లున సైనికుని వేషముతో దిల్లీకియావనవలె నియోగించబడితిని
 చెప్పి అల్లడలు బరుగుచున్న ప్రదేశమున సహారానీయ ప్రా
 తించినందుకు గుండునెలలకొరకు విధించబడినది. ఇదిను ఇది
 వలకు ఆగిరికి వైద్యులును నుండి పోయినదివలెనని తినివేయ
 బడినది.

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు స్థాపనము

న బ

మరియొక సమావేశము

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు స్థాపనమునకు భూమి 107 మంది
 యీ నెల 11 వ తేదీన కలకత్తాలో సభచేసి కార్యసంఘాగ్ర
 థుడగు బాబూ కార్యముందర చక్రవర్తిగారికి జరులగా మా
 నా అకమఖానుగారిని ఆధ్యక్షుడుగను పి. సి. ఘోషగారి
 బదులుగా భూ.పతి ము జం దా గు గారిని కార్య కర్మ
 గను ఎన్నుకొనిన పిమ్మట మరల రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుస్థాప
 నసంఘసభ నిన్న 15 వ తేదీ సాయంత్రము యిండియా ఆఫీసు
 కార్యాలయమున జరిగినది. ఈ సభలో లాల్ కలభా జరిగినది.
 ఇందు మించుగా ఏకకాలమున యిద్దరద్ద. తులను యిద్దరకార్య
 దర్శకులు వేరువేరు సభలకు చేరినట్లులేవది. కర్మములముతము
 మార లేదు. 11 వ తేదీని జరిగిన సభలో
 చేయబడిన తీర్మానములను ప్రాత స్థాప
 నసంఘమునా రామోదించలేదు. ఆ సభకు ప్రతివాదిలేఖన
 రాసినట్లుగాన సభాచర్యను గూర్చి యిద్దరు కార్యదర్శకులు
 ప్రతికలకు విడివిడిగా వ్రాసిరి.

25 గురువర్షము వ్రాసిన లేఖలోని తీర్మానములను
 గూర్చి ఆలోచించుటకు కాగివాడలో జరుగు చేత
 మహాజనసభకర్తృత్వం ఎన్నుకొనుటకు నేను సాయం కా
 లము స్థాపన సంఘసభ జరిగినది. సభ సకాలముకే ప్రారంభ
 మైసదగాని నేను గతసభ సేవకును చదువ సారాంశంగా
 అల్లరి బయలుదేరింది. అది కిగ్గలేదు. అందుకన సభ్యుడు
 సభకు ముగియలేదు. సభలో కొందరు సభ్యులు చాల అంగ
 తముగ మెలిగిసి పి. సి. ఘోషగారు ప్రకటించిరి.

ఘోషగారు కార్యదర్శిగానున్నపు డాక్షుక కంపిం
 చిన ఆ చక్రవర్తి ము ప్రకారము నేను సభ జ
 రిగినది. ఆసభకు 149 మంది వచ్చిరి. కనివారమునాడు జరిగిన
 సభలో నామోదించబడిన తీర్మానములను చదువలెనని ఆక్షమ
 ఖానుగారు నన్ను కోరిరి నేను చదివితని. అంతట ఘోషగారు
 తాను 80 వ తేదీని జరిగిన సభాచర్యను చదువ సాగెను. కొంత
 అల్లరి జరిగినది. కార్యముందర చక్రవర్తిగారు చరితముగను
 సభకుండి తెడలిపోయిరి. సభ విరమింపబడినది ఘోషగారును
 మరొకొందరును కేకలు చేయుచు కల్లి పోయిరి.
 సభ అటులే జరిగినది. కనివారమునాడు ఆమోదించబడిన తీర్మాన
 ము లీసభలో మరల స్థిరపరచబడినది. అంతట సభ్యులుకానివారు
 కలుపుక లోకప్రవేశించి అల్లరిచేసిరి వారికి సంఘసభ్యులలో
 కొందరుగూడ తోడైరి కనివారమునాడు జరిగిన సభ సక్రమము,
 మహమ్మదాలిగారి కాంగ్రెసు మహాసభ కర్తృత్వముగా ఎన్ని
 కొనవలెను అను తీర్మానము లాభిభావ నామోదించబడినది
 ముఖులగు గారు ప్రకటించిరి.

నేను ఆధ్యక్షుడవడికి రాజీనామానిచ్చితిని. నా రాజీనా
 మా నంగీరించలేదు. అనసరసభ జరుగబోవుచున్నది గాన రాజీ
 నామానిచ్చినా రందరును అంతరకును పడవులను వదలునాడ
 దని తీర్మానము జూలై 18 వ తేదీని జరిగిన కార్యసంఘసభలో
 నామోదించబడిన కార్యముందర చక్రవర్తిగారు వారిని ప్రక్షిం
 చిన ప్రతివాదిలేఖ కరిగించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బాబరు అకాలీల కేసు

92 మంది ముద్దాయిలు

ఈ కేసువిచారణ 15 వ తేదీని లాహూరు సెషియన్లకు
 జరిగినది. నేను మోల జరుగును. విచారణ రహస్యమో
 బహిరంగమో యింకను తెలియలేదు. మొత్తము 92 మంది ముద్దా
 యాలు. వారిలో 14 గరు ఆశ్రయములేరి. 15 గరు యింకను
 దొరకలేదు. కిక్కిన 62 మందివైకు కేసు చేరుటకు (ఆ. ప్రె.)
 నేను (16 వ తేదీ) ఉదయమున మేజిస్ట్రేటు చెరసా
 లకు వెళ్ళెనుగాని ఒక ముద్దాయి లేనందున నేను విచారణ జరుగ
 లేదు. కేపు జరుగును. విచారణ రహస్యము కాదని ప్రకటించ
 బడినది. (ఆ. ప్రె.)

హాజీ యాత్రికులు

సింధునేతమునుండి హాజీ యాత్రికైనవారు మక్కా
 వెళ్ళు క్రిందమున్న ఉద్యోగియులు రెమ్మ చాలావార్ల వెళ్ళిరి
 తెల్పిరి. సింధు భిలాభత కమిటీవారు నిన్నపాయలుగనున్న
 యాత్రికులకు సాయముచేయుటకు యత్నించుచున్నారు.

నాభా సంస్థానము

పెద్ద మహారాణి (రాజమాత)గారికి

తిండిలేకుండ చేసిరి

అంతఃపురములోనికి ప్రభుత్వోద్యోగి చొరబడెను

అవమానకరములగు నియమముల నేర్పరచెను

ఈవిషయములన్నియు సత్వచునిరుజువుచేయుటకు భో

మణి గురుద్వారాసంఘమువారు పూనికపంపియున్నారు.

జూలై నెల 9 వ తేదీ ఉదయమున మహారాజాగారి
 మహారాణిగారి (రాజమాత), యురరాజును నాభానుండిగో
 డూనుకు పంపివేసెనాడు పిమ్మట ఉదయము 9 1/2 గు షా
 టికల ఏలెంబు కల్లులు ఏ. బి. మించియగు వక్కాతాకుకు
 వెళ్ళెను. ఆభవనములు పెద్ద మహారాణిగారి (రాజమాత)నుండి
 పంపివేయబడిన మహారాజుగారి తల్లిగారు) ఆధీనమునం
 దున్నవి. ఆభవనములు పెద్ద మహారాణిగారును పంపివేయ
 బడిన మహారాజుగారి పెద్దకుమార్తెయును
 వరికొందరు స్త్రీలు నుండిరి. నేను లోపలికి వచ్చి పరీక్ష
 చేసెదనని ఏలెంబుకలుగు పంపెను. అటుల లోనికి వచ్చుట చాల
 అక్రమమని పెద్దమహారాణిగారు చాల నాగ్రహముతో కలుగు
 పంపినను విషయ ఏలెంబు బలవంతుల లోపల ప్రవేశించెను. కొన్ని
 చోట్లలో పరీక్షచేసెను అతడు 11 గంటలవరకు నుండి ఆపుకు
 వెనుపలకువచ్చి తలుపులకు తాళమువేసెను. మహారాణిగారి
 పూరాజవాసలను తీసివేసి గవర్నమెంటు మిలటరీగార్డులను
 (సైనికులను) కావలి యుంచెను. ఎక్కరిని లోనికిపోనీయరాదెను.
 లోనికివారివెళ్ళరిని వెలులకి రానీయరాదని ఉత్తరువుచేసెను.
 ఆపుడాలోపల జానెపు క్యూ అను అంగస్త్రీనుడ నుండెను.
 ఆకారణమున నానన్నువారికి ఆహారసాధనములు రమ్మవారి.
 లేకవారావాడు ఉపసంపరపరీక్షించి వారికానాడులేయాట
 నీరైనను దొరకలేదు. జానెపు క్యూ కలపులకు బోయ కలుపు
 గుర్తి యిట్లు బాధించుటకు కారణమేమని అడిగెను. అంతట
 నొక సైనికుడుపోయి తన ఉద్యోగి కరిగించెను. మధ్యాహ్నము
 8 గంటలకు ఒక ఉద్యోగి (పాశ్చాత్యుడు) వచ్చి తానెమియు
 చేయవలసిన చెప్పి ఆమెను లేవ మోహరుకాకులో నైఅధికారి
 యగు ఓల్స్విగారివద్ద తీసికొనిపోయెను.

ఏలెంబు ఆరితగా ఆజ్ఞాపించెను. నేనుగూడ కేమియును
 చేయవలసిన ఆరి దనెనుగాని ఆమెట్టిగా మోచుండి మహా
 రాణిగారిని రానుకుమారిని భోజనములేకుండ చేయించునా.
 జాగ్రత్త యని గిరింపగా తన బాధ్యతవై ఒక నాయకు
 మాత్రమెలాగి పంపుటకర డెట్టుకల కంగీరించెను. ఆపరిజనకు
 ఆహారసాధనములను తీసికొనిపోయిపిమ్మట కంటచేసిరి. సాయం
 కాలము 4 గంటలకు లోపలనున్న వారావాడు భోజనముచేసి.
 ఆరాత్రి అతయు తాళము తీయలేదు. సైనికులే కావలి యుం
 డిరి. మరునాడు ఆంగా జూలై 10 వ తేదీ మధ్యాహ్నము
 12 గంటలకు తలుపుల తాళములు తీసిరి. లానున్నవారి రాక
 పోకలకు నిరోధములేదని గాని 12 వ తేదీవరకును సైనికులను
 కావలియుండిరి. 12 వ తేదీని మరల మహారాణిగారి స్వంత
 కావలివారిని రానిచ్చిరి.

ఈతీతి తాళమువేసిన సంగతి ప్రతికలకు తెలుపను: డ
 నున్నచో మహారాజాగారికి నిధింపబడిన నిరోధములకు కొన్ని
 నెలలలో రద్దుచేయుంచెదనని మహారాణిగారికి తెలుపలెనని ఏలెం
 బు తెలుపవలెనని చరి చెండు రోజులకు జోసెత్తక్యతో
 నొక యుద్యోగివచ్చి చెప్పెను. అని కేవలసత్రిక వ్రాసిరి.
 (స్వరాజ్య)

క్రొత్తఉద్యోగిని నియమించిరి

ఓల్స్విగారి స్థానమున చిల్లను బానుస్థకగారి నాభా
 సంస్థాన పరిపాలకోద్యోగినిగా నియమించిరి. బానుస్థకగారియు
 నెలవుమీద యింగ్లాండులోనున్నాడు. వారు యీ జేకమునకు
 కాగానే యీఉద్యోగమున ప్రవేశించెనకు. పరిపాలక సంఘ
 సభ్యులను నియమించుటకు గూర్చి రాజకరినిధిగా రాలో
 చించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

తుపాను

కరాచీ సమీపమున 15 వ తేదీ ఉదయమున పెద్ద
 తుపాను జరించి 24 గంటలలో 1.7 అంగుళముల వర్షము
 కురిసెను. చివకులు సదుచునేయించెను. నాంబాయి గవర్నరు
 గారు ముక్కానులోని లాండ్ డెవలప్మెంట్ కంపెనీసంఘము
 జేయుటకు చేసెదరు. ఉద్యోగము చాలించుటకు నున్న అల్లరి
 రు20 వ తేదీని కరాచీని సందర్శించురు.

శాసనసభల ప్రకటనలు

శాసనసభలకు అభ్యర్థులుగ నుండినవారు వందేడి ప్రకటనలకు కాలం అంగుళముకు దఫా 1-కి రూ 2-0-0 చొప్పున చార్జీ యిచ్చుకొనిన గాని ప్రకటించుటకు వీలుండదు. వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1929 వ సం. ఆగస్టు 16 వ తేది

గురువారము

హిందూ సంఘసభ

— 1000 —

హిందూమతసభ కొలదివనములలో వండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారి యధిపత్యము క్రింద, వారణాసిగరమునందు జరుగగలదు. మాలవ్యాగారి యభిప్రాయములన్నిటిలో నేకీభవించినను, వీరీభవింకున్నను, వారి సహజేతములను శిలించువా రుండరు. గాంధీమహాత్ముని బియ్యట, మాలవ్యాగారివలె న సమాన గౌరవముబొందు చున్నవారు మరియొకరు నుండిండు. జేకే సేవయే ప్రధానకార్యముగ బెట్టుకొని నిరంతర కృషిసలు పుచు, తమకలకుబడినంతను మాతృదేశాభివృద్ధికై వినియోగి చుచున్న మాలవ్యాగారియెడ గాంధీ మహాత్ముడభ్యంతప్రీతి జూపుచుండెను. మాలవ్యా గారి నాయకత్వముక్రింద, హిందూమతసభ తన ధర్మమును యథావిధిగ నిర్వహించి, హిందూసంఘ పునర్నిర్మాణమునకు తోడ్పడుగకయని కోరెదము. హిందూసభ కొకశాఖ నేర్పరుచుటకు, నిన్నటి దినము చెన్ననగరమునం దొక బహిరంగ సభ గూడెను. సంఘముల నేర్పరుచుటయు, కార్య నిర్వాహకులను నియమించుటయు, విశేషకష్టముగు ననిగాదు. హిందూసంఘమును పునరుజ్జీవింప కేయుట కేయేమార్గము లవసరమో కనుగొని వానినాచరణలోనికి దెచ్చుటమాత్రము, మహాత్తర మగు కార్యము. తాత్కాలిక సంఘటనలవలన బెరిగి, త్వరితముగ సంఘముల నేర్పరుచుటయు, ఆపివేటకు నవి నిదురించుటయు సామాన్యముగ జరుగుచున్న పనియే. హిందూ ప్రీతి యొకరు క్రైస్తవమతములో గలిసినని కలవరపడవచ్చును. మహమ్మదీయులు కొందరు హిందువులను గొట్టరిని భీతిల్లవచ్చును. క్రైస్తవమహమ్మదీయ సంఘముల వలె తామును బలము సంపాదించవలయునని కుతూ హలపడవచ్చును. కాని, కేవల ప్రేక్షకువలన ఆకర్షణము నెఱవేరజాలదు. హిందూసంఘము నకు మూలాధారము లెవ్వయో, దానిప్రతిభ ఎక్కడగలదో, అ పము లెక్కడగలదో, ప్రస్తుతా వసరము లెవ్వయో కనుగొని, వీని నన్నిటిని సమ స్వయము జేయుమార్గమును చక్కగ గమనించుట యావశ్యకము. సరియగు లక్ష్య మెదుటలేనిది, వీసంఘమయినను ముందకు నడువజాలదు.

ఐనను, జడత్వమునకన్న చలనము మేలు. హిందూసంఘము నిద్రాస్థముం బుండుట కన్న తిన్నద్రోవద్రోక్కుటయయినను కొంతవరకు మేలే. మహమ్మదీయులచే హిందువులు చెబ్బలుతని రనిన, విచిత్ర ముండదు. క్రైస్తవులు హిందువులను వారి మతమునుండి దొలగదీయుచున్నారనినను, ఆకర్షణ ముండదు. ఏలనన ఇందుకు హిందువులే బాధ్యులు.

హిందూసంఘమును పునర్నిర్మించుటకు ముందు, దానియొక్క మూలతత్వమును గ్రహించవలయును. హిందూమతమును దీసికొనుచు, క్రైస్తవమహమ్మ దీయ మతములవలె, హిందూమతము సంకుచిత మగు నొక నిబంధనకు కట్టుబడియుండుట లేదు. క్రీస్తు దేవుని కుమారు డనియు, అతనిద్వారా మాత్రమే ముక్తికడయ వీలుగల దనియు నమ్మని వారికి, క్రైస్తవసంఘమున స్థానములేదు. అటులనే, ఖురాను క్రమాణ గ్రంథ మనియు, మహమ్మదు ప్రవక్త యనియు నమ్మనివారికి మహమ్మదీయ సంఘమున స్థానములేదు. హిందూమతమున కట్టి కఠిన నిబంధన గనుపించదు. ఇటులనే హిందూ మతమునకు గూడ కొన్ని కఠిననిబంధనలుగల వని సూచించుటకు కొందరు ప్రయత్నించిరి గాని, వారి క్రయత్నము లింతవరకు విఫలమయ్యెను. హిందూ మతమునకు సామాన్యధర్మ మేమియు లేదా యని యడుగ వచ్చును. వేదప్రామాణ్యమునందను, పునర్జన్మయందును, కర్మసిద్ధాంతమునందును, భగవదవతారముల యందును, విగ్రహపూజయం దను, హిందువులు సామాన్యముగ విశ్వాసమును జూపుచున్నను, ఇవియయినను హిందూమతమునకు మఖ్యపరము లని గాని, వీనియందు విశ్వాసము లేనివారు హిందువులు గారని గాని తేల్చుటకు వీలులేదు. మతవిశ్వాసముల విషయమై, హిందూ మత మిచ్చిన స్వాతంత్ర్యమును, మరియొక మత మొసగి యుండ లేదు.

ఆ కారణముచేతనే, హిందూమతము సార్వ జనిక మతముగల కవకాశము గలదు. వివేకానం దలు బోధించిన వేదాంతమతము, విదేశీయుల పలువుర హృదయముల నాకర్షించుటకు దాని యందు గల సార్వజనిక సూత్రములే మూలకారణము. హిందూమతసభ గూడ, హిందూశబ్దమును నిర్వచించుటలో చాల దూర దృష్టి జూపెను. “తాము హిందువులమని పిలుచుకొనువారను, హిందూదేశమున బుట్టిన మతముల ననుసరించువారను హిందువు లగుదురు. వీరిలో సనాతన ధర్మవాదులు, ఆర్యసామాజకులు, జయనులు, సిక్కులు, బౌద్ధులు, బ్రాహ్మసామాజకులు మొదలగువారు జేరుదురు” అని మొదటి నిబంధనయందే గలదు. హిందూశబ్దనిర్వచనమునందు మాలవ్యాగారు కను జూచిన దూరదృష్టియు, విశాలభావమును మిగుల ప్రశంసార్హములు. నిన్న జరిగిన సభలో, వేదప్రా మాణ్యదినియమముల నంగీకరించెడి వారు మాత్రమే హిందువు లని నిర్వచించవలయు నని యన్. సత్యమూర్తిగారు బలికిరి. ఇట్టి నిర్వచనము బనికరాదని, సర్. టి. సదాశివయ్యగారు అధిక్షే పించిరి. సత్యమూర్తిగారి నిర్వచనముప్రకారము, హిందూమతసభనుండి పలువురను వెడలగొట్ట వలసి వచ్చును. బ్రాహ్మసామాజకులు వేదప్రామాణ్యము నంగీకరింపరు. వారికి వివిధ మతగ్రంథముల పై గౌరవమున్నను, ఉపనిషత్తులపై వారి కెక్కుడు ప్రీతి గలదు. తమ ప్రార్థనలకు ఉపనిషద్వాక్యముల నాధారము జేసికొందురు. వారిని సనాతన ధర్మాను స్థానపరులుగ భావించక బోవచ్చును గాని, హిందువులుగ భావించకుండుటకు వీలుండదు. హిందూ దేశమున ఆధునిక యుగమునం దదృశ్యప్రబోధము గలిగించిన, రాజా రామమోహనరాయలు, కేశవ చంద్రసేను, మహర్షి జేవేంద్రనాథటాగూరు, రవీంద్రనాథటాగూరు, పండిత వీరేశలింగం వంతులు, మొదలగు విఖ్యాతపురుషులు హిందువులు గారని పలుకుటవలన, వారి కీర్తి కెట్టి స్పష్టము వాటిల్ల కున్నను, హిందూసంఘమునకు స్పష్టము వాటిల్ల గలదు.

ఇటులనే రామకృష్ణాద్యవతారములను గురిం పని ఆర్యసామాజకులను గాని, వేదప్రామాణ్య మును గాని భగవంతుని యునికిని గాని గుర్తింపని జైనులను గాని, సిక్కులను గాని బౌద్ధులను గాని హిందువులనుండి వెడలగొట్టుట సమంజసము గానేరదు. హిందూమతము నవలంబించువా ఆధ్యాత్మికముగ నెట్టి సాధనల నయినని అవలంబింపవచ్చును. ఇందుకు పరిమితి లేదు. “యే యథామాం ప్రపద్యంతే, తాంస్తదైవ భజామ్యహం” అను గీతావాక్యము, హిందూ మతముయొక్క అద్భుతవిశాసమును గనుపఱచుచున్నది. భగవానుని ఎవ్వ రేదిధముగ నారాధించిన, అటులనే వారి కతడు ప్రసన్ను డగుచున్నాడు. హిందూమతము మొదటినుండియు ఇట్టి విశాలతనే సూచించినది. పూర్వకాలమునందును, నాస్తికులగు చార్వాకులును, కపిలసాంఖ్యులును గలరు. న్యాయ్య వైశేషిక, మిమాంసావాదులు గలరు. వీరి సిద్ధాంతములను పోదోలి, బాదరాయణుడాస్తిక మతమును నెలకొల్పినను, వారిని హిందువులు గారని ఎవరను ఎంచజాలరు. బౌద్ధమతము విదేశములలో పాదకొనక, జైనమతమువలె నీదేశ ముననే నిలచియున్నచో, బౌద్ధులను హిందువులని పిలుచుటకెట్టి సంకోచముండెడిదిగాదు. హిందూ మతమునందెన్ని సిద్ధాంతము లుద్భవించినను, ఎన్ని శాఖోపశాఖలు విస్తరించినను, దాని మహాప్రవా హమున కభ్యంతరముగలుగలేదు. నేటికిని, గాంధీ మహాత్మునివంటి ప్రపంచోపదేశకులు హిందువుల నుండి యే జనించుచున్నారు. రామకృష్ణపరమ హంసబోలు మహామహుడు జనించి, వివేకానందుని వంటి శిష్యుని బయల్పెడలజేసెను. అరవిందయోగి సాధన లేమి, వారి పూర్ణయోగప్రకటన మేమి, ప్రపంచదృష్టి సరికట్టుచున్నవి. అరవిందుని సుదేశము కొరకు, ప్రతినిమేషమును ఎదురచూడబడుచున్నది. హిందూమతము ఎన్నటికిని నశింపజాలదు. అ సర్వకాల సర్వావస్థలకును బనికవచ్చును. దాని రసము నాస్వాదించువారెల్లరును, అమృతత్వము జెందుటకు సందియముండదు.

ఇట్టి సార్వజనిక మతమును, ఉచ్చులతో బిగించుట న్యాయముగనా? దాని వ్యాప్తి సరికట్టుట పాడియగనా? మహమ్మదీయమతమునందు గాని, క్రైస్తవమతమునందు కాని కొందరు హిందువులు జేరుచున్నారని భయపడి, మతాశయములను సంకుచితపరుచుట పాడియా? హిందూమతము యొక్క మూలస్వభావమును చెడగొట్టు జనదు. హిందూ మత ధర్మమును కాపాడవలయు ననిన, దానిని గూర్చి అనుభవజ్ఞులును, సాధకులును ప్రజలకు విరి విగ బోధించుట లాభకరము. ఎట్టి మతవిశ్వాసము లున్నను హిందూమతమును వికారవ నవసరము లేదని, వారు చాటవచ్చును. క్రీస్తును గాని, బుద్ధు, గాని, భగవ దవతారములుగ హిందువు పరిగణించుట కెట్టి యభ్యంతర ముండజాలదు. ఒక్కదేశము నందే భగవంతు డవతరించునని గాని, ఒక్కమతము వలననే ముక్తి లభించునని గాని, హిందువు చెలు పుటలేదు. ముక్తి గాంచుటకు పెక్కుమార్గములు గలవని, అతడు సూచించుచున్నాడు. హిందువుగ నుండి, ఎట్టి సాధనల నవలంబించుటకును ఆటంక ముండనేరదు. హిందూమతపు విశాలతను భంగ పరుపకుండ, హిందూసంఘమును పునర్నిర్మింపవల సినమార్గము లెవ్వ యని యోచించవలసిన య సరముగలదు. హిందూసంఘపు ప్రాచీనమగు కట్టు బాంధు, శాస్త్రాత్మనాగరిక ప్రభావమువలన నేమి, తదితర శక్తుల సంఘర్షణవలన నేమి, నానాటిక సన్నగిలుచున్నవి. వెనుకటి వర్ణాశ్రమ ధర్మములు

నేను అంతరించినవని చెప్పవచ్చును. వాని బాహ్య రూప మింకను నిలిచియున్నను, అవి జీవకళను కోల్పోయినవి. ఇట్టి మృతక శరీరముతో నెంత కాలము పని జరుగును? వర్ణాశ్రమ ధర్మములు మంచివా గావా యను క్రతను నిపుడు విచారించ నవసరము లేదు. ఏకాలమునకు దగిన ఏర్పాటు లా కాలమున కుద్భవించును. ప్రాచీన వర్ణాశ్రమ ధర్మముల నిపుటి పరిస్థితులబట్టి యధిక్షేపించుట, అయ్యుక్తము.

ప్రాచీన కాలమున బ్రాహ్మణునికి సంఘాధికారమున్నను, అది యతఃభౌతికలాభమునకు అక్కరకవచ్చియుండలేదు. మహర్షులును, రాజ పూరోహితులును, స్మృతికర్తలును, దార్శిద్ర్యము తోనే కాలముగడిపి, సర్వజనుల జ్ఞేయముకొరకు త్యాగము సలిపిరి. బ్రాహ్మణుని ధనమంతయు ఆధ్యాత్మికధనమే. బ్రాహ్మణేతరులకే భౌతికలాభములు బలముగ చేకూరెను. తీర్థయానికి రాజ్యాధికారము లభించెను. వైశ్యునకును శూద్రునికిని ధనలాభము గలిగెను. భూస్వామ్యత్వమువారికి చేకూరెను. కాని, ధనవంతునికి సంఘాధికారము గాని, రాజ్యాధికారము లేకుండెను. రాజ్యాధికారముగలవారు, సర్వసంగతులత్యాగులగు బ్రాహ్మణుల హితమును గైకొనుచుండిరి. రాజ్యాధికారమును, సంఘాధికారమును ధనవంతుల చేతులలోని కెప్పుడు సంక్రమించునో, అప్పుడు సంఘపీడనము జరుగును. యూరపుసంఘస్థితి యిప్పుడటుల నేపరిణమించినది ఇంతియగాక, ఆశ్రమములన్నియు మానవుని భౌతికవాంఛలను క్రమేణ దగ్గించి, సర్వసంగపరిత్యాగమునకు మార్గము జూపుచుండెడివి. బ్రహ్మచర్య, గార్హస్థ్య, వానప్రస్థ, సన్యాసాశ్రమములు మోక్షగామి యగు మానవుని యభివృద్ధి కలుల సాధనము లగునో జెప్ప నక్కరలేదు. నేడు వర్ణాశ్రమధర్మము లేకారణముచే నయిన నేమి, అడుగంటినవి. ఇందుకు విలపించి లాభము లేదు. ఏ వర్ణమును తన నియమితధర్మముల ననుసరింపక పోవుటచే, బ్రాహ్మణుల తెలివితేటలు పరపీడమునకు మార్గము జూపుటయు, బ్రాహ్మణేతరులు వారి యాధిక్యముపై తిరుగుబడటయు తటస్థించినది. వెనుకటి ఏర్పాటుల నిష్పాదపునరుద్ధరించుటకు సాధ్యపడునా యని యోచింపవలసి యున్నది. హిందూసంఘము జీవించదలచినయెడల, నూతనపరిస్థితుల కనుగుణముగ తమ సంఘమును పునర్నిర్మించుటకు హిందువు లెల్లరు మార్గముల సరయవలయును. అట్టిశక్తి తమకు లేదని నిరాశ జెందినయెడల, హిందూసంఘమును పునరుజ్జీవింప జేయుట దుస్సరము.

హిందూసంఘపు సాంప్రదాయములును, మర్యాదలును చెడకుండ ఆధునిక పరిస్థితుల ననుసరించి సంఘమును నిర్మించుట కన్ని శాఖలవారును తోడ్పడవలసియుండును. సనాతన ధర్మవాదులును, ఆర్యబ్రాహ్మసామాజికులును, మతాధిపతులును, ఇంత యేల హిందూవిజ్ఞానము పైనను, హిందూ మతముపైనను, హిందూధర్మముపైనను, అభిమానము గలవా లెల్లరును, ఈ విషయమునుగూర్చి జిజ్ఞాస జేయుట యత్యవశ్యకము. ఇక్కార్యమును నిష్పాదించుటకు హిందూమహాసభ బూరుకొనదేని, తన సంచలనము ననలే కట్టిపెట్టవచ్చును. అన్నిటికన్నను హిందూసంఘమును అస్పృశ్యత యను పెనుభూత మెదుర్కొనుచున్నది. సంఘము నందు ఐదవవంతు ప్రజలు యథోగతి యందున్నారు. వారిని ఆదరించువారు గనుపించరు. హిందూసంఘమును విడిచి, వారు అన్యమతముల బ్రవేశించుచున్నారు. హిందూసంఘము ఈ సమ

స్థితి నిర్వహింపకుండుటచే, కాంగ్రెసుసభ దీనిని చేపట్టవలసినదైదు. హిందూసంఘమున కిది అవమానకరము గాదా? మహమ్మదీయునికి గల బలమునకు కారణమేమి? మహమ్మదీయ సంఘము నందు, సంఘీభావము గలదు. స్వీయసంఘము తన వెనుక గలదను ధైర్యము, క్రతిమహమ్మదీయు నాహించుచున్నది. ఒక్క మహమ్మదీయుని హక్కులకు భంగము కలిగిన మిగిలిన మహమ్మదీయులు వాని హక్కులను కాపాడెదరను ధైర్య మతనికి గలదు. అట్టిధైర్యము హిందువునికి గలదా? ఆదిమాంధ్రుని పరులు హింసించునపుడు, తదితర హిందువు లతనికి తోడ్పడుదురా? తోడ్పడుదురను ధైర్య మతనికి గలదా? అటులనే బ్రాహ్మణునికి ఆకడగలిగినపుడు, ఆదిమాంధ్రులు తోడ్పడెదరా? తోడ్పడుదురను ధైర్య మునికి గలదా? హిందూసంఘమునం దిప్పుడు సంఘీభావము బలపడవలెను. హిందువుల మని భావించెడి వారందరును, హిందూసంఘ సౌష్ఠవమునకు తమ సర్వస్వమును ధారణాయవలయును.

ఇక్కార్యమును నిర్వహించుటలో కడు జాగ్రూతతతో మెలగుట యవసరము. ఇకముందు పెంపొందవలసినది భారతజాతీయత దీనియందు హిందువులును, మహమ్మదీయులును, క్రైస్తవులును, తదితరులును జేరి యుండును. స్వరాజ్య మొక్క హిందువులకే గాక, తదితరసంఘముల కన్నిటికిని సిద్ధింపవలయును. హిందూమహాసభ ఒక్క రాజకీయవిషయముల కొరకు మాత్రమే జనించి, రాజకీయోద్యోగ లాభముల బడయుటకు పాటుబడుచో, దానివలన దేశమునకు లాభమున కన్న కష్ట మధికముగ గలదు. మహమ్మదీయులు గాని హిందువులు గాని ఒకరితో నొకరు తలపడుటకు, హిందూసంఘమును పునర్నిర్మించుట అత్యవసరము. ఒకరితో నొకరు తలపడ సరిసిద్ధి లగుచు, ఒకరి నొకరు ద్వేషించుచో, భారత జాతీయత క్రవర్ణిల్లజాలదు. స్వరాజ్యసిద్ధి గగనకుసుమ మగును. అన్నిసంఘములవారును, ఒకరి యొడ నొకరు సద్భావముతో మెలగుచు, నిజమగు భ్రాతృప్రేమను గనుపఱచునపుడే, హిందూమహమ్మదీ యైక్యము బలపడును. లేనియెడల భారతీయుల యైకమత్యము చెడి, అధికారవర్గము తమ యిచ్చవచ్చినటుల పరిపాలించుటకు వీలగును. ఇట్టి యుగద్రవము వాటిల్లకుండ జూడవలయును. కపిల దేవమాలవ్యా, బాబు భగవాన్దాసు, శివప్రసాద గుప్త, పురుషోత్తమదాసు తొండరు, శ్రీప్రకాశ మొదలగు హిందూనాయకులు, హిందూమహాసభకట్ల అవిశ్వాసము జూపుటకు, వారి నిట్టి భయమే ఆవరించియుండును. కపిలదేవమాలవ్యా గారు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసమునందు, ఈ భయమును స్పష్టముగ వివరించిరి. హిందూమహాసభయొక్క యుద్దేశము సందిగ్ధముగ నున్న దనిరి. ఈ సందిగ్ధతను తొలగించుట, సభానిర్వాహకుల ముఖ్య కర్తవ్యము. మహమ్మదీయుల సందియములగూడబాసి, హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య ఇటీవల బెరిగిన గాఢ సఖ్యమును బలపరుచుట, హిందూనాయకుల ప్రధానధర్మమై యున్నది. ప్రస్తుతసమయమున, హిందూమహాసభ సరియగు పద్ధతుల నవలంబించి కృషినిలుపుచో, హిందూసంఘము నుద్ధరించి భారతజాతీక బలము దేగలదు. లేనియెడల హిందూసంఘము నికను దుర్బలముగావించి, భారతజాతీయతకు భంగము గలిగించి గాంధీమహాత్ముడు పెంచిన మహమ్మత్తును పెరుగకుండ నిరోధింపగలను.

శాసనసభా ప్రవేశము : ఆత్మగౌరవము
—:—:—
ఈవారపు ఘోష్టసౌలుబార్జి గెజెట్టులో, నూతనముగ సరిజేరుబడిన ఎన్నికల నిబంధనలు ముద్రింపబడినవి. వీనిని చదువరులు పరికింపవచ్చును. క్రిమి నలుగోర్తులో ఆరుమాసములకుపైగ శిక్షింపబడిన వారు శాసనసభల కభ్యర్థులుగ నిలచుటకు వీలు పడదని, స్పష్టపరుపబడినది. ఈ నిబంధనను, ప్రభుత్వమువారి మూరయినను తొలగింపఁయిరి. దీని ననుసరించి, భారతీయనాయకులలో పలువురు ముఖ్యులు శాసనసభలలో ప్రవేశింప వీలు లేదని స్పష్టమగుచుండ, తదితరులు శాసనసభలలో ప్రవేశింప సమకట్టుట, ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరము గాదా? ఇతర లాభము లేమి యున్నను, ఈ యొక్క కారణములట్టియైనను, శాసనసభల ఎన్నికల నెల్లరును బహిష్కరించుట మేలు.

మాలపల్లి
శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులు గారిచే రచించబడిన మాలపల్లి రెండుసంపుటయు లిడివరకు, ప్రభుత్వమువారిచే స్వాధీనముజేసికొనబడెను. ఈవారపు గెజెట్టులో మూడవసంపుటయు గూడ స్వాధీనము జేసికొనబడెనని, ప్రచురింపబడినది. తెలుగుభాషలో సాంఘికనవలను వ్రాయుట యరుదు. అందులో దేశాచారములను, సంఘస్థితిని ఇంత చక్కగను, సరళముగ దేశభాషలోను రచించిన నవల లభించుట కష్టము. ఇట్టి సాంఘికనవలరు అణచివేయుటవలన, ఆంధ్రక్షిజ్ఞామున కెంత నష్టము గలుగునో యూహింపవచ్చును. కాని, క్రస్తుత పరిపాలనావిభాగమునం దిట్టి నష్టమును భరించుటకు ప్రజలాయత్తులుగాక తప్పదు. సత్వరస్వరాజ్య సంపాదనకు, ఇట్టి తాత్కాలిక సాంఘికనవల ప్రజలయ ప్రోద్బలకరుచునెడల, ఇప్పుడు సంభవించెడి నష్టముల గాంచి వెఱగొంద నవసరము లేదు.

దారుణముగు నీటిప్రమాదము
—:—:—
విరుగురు మరణించుట
కొచ్చిన 15 ఆగస్టు:— కొచ్చిన ఈ కష్ట శ్రేయ సంఘ నిన్న సాయంత్రము దారుణముగ ఉద్రవము గలిగెను. కొచ్చిన నౌకలయమునందలి ఒక సర్వేయరు, మదరాసునుండి వచ్చి ప్రాక్టీకల ట్రెయినింగును పొందుచున్న ఒక ఇంజనీయరుని విద్యార్థియు మరొకరు ఈ ఆయుధమున నీటిలో చూడిగి మరణించిరి. కృష్ణానది, ఆగ్రాము అను సర్వేయరును, ఇంజనీయరుని విద్యార్థి మరొకరును—ఇరు కొందరు కూర్చున్నాడ గలదు—గలసి చిన్న బోటులో డ్రైదావనుండి కచ్చులు, లంగరు తేసియొన్న నీటి పు అను డెడ్డురు సమీపమునకు కచ్చులకి తీరమును దిగియున్న గో వారిబోటు తల్లకిం దులయ్యెను. చేతల బోటు ఒకటి ఆపహింపమున వెళ్లుచు, అబ్రహామును మరొకరును కూర్చు నీటిలో తన్నుకొనుచుండుటను గాంచి వెంటనే త్రెపు జెల్లులను వారిమీద తేసెను. అందుచే వారు మువ్వరుకు రక్షింపబడిరి.

కాన్పూరు, ఆగస్టు 15:—సంయుక్త పరగణాల క్షయ నిర్ణయనంబున వారు ఈ యుద్ధమున కూర్చు అల్లెముకు చని అచ్చట పోలీసుశాఖను గురించి ఉత్తర ఇండియా వాణిజ్య సంఘసభ్యులతో చర్చించిరి. సాయంత్రమున తొలు పరిశ్రమను, రంగు పరిశ్రమలను ప్రింటింగు పరిశ్రమలను కేర్లు పాఠశాలల దర్శించిరి.

తిరుచునాపల్లి. విల్లిపురము రైలుమార్గము
తిరుచునాపల్లి ఆగస్టు 14:—తిరుచునాపల్లి విల్లిపురముల మధ్య రైలుమార్గమును జేయుటకు సర్వేక్షేయ పనియందు శంకుస్థాపన పరిశ్రమయ్యెను. ఈ కేసును సర్వేక్షేయ పనియందు జరిగియున్నది.

ఆయుధ నియమసమస్య

కామన్వెన్షన్ చర్చ

కార్మిక పక్ష తీర్మానము ఓడిపోవుట

కామన్వెన్షన్ లో జూలై 28 వ తేదీన కార్మిక పక్ష నాయకులు

కులగు రాష్ట్రపతిగారి క్రింది తీర్మానమును ముద్రపరిచిరి:—
 "నానాజాతి సామగ్రికములను సైనిక ప్రయత్నములను వ్యయము అధికముగా ఉన్నది. ఇందులకు మరల ఆయుధ నిర్మాణ ప్రయత్నములను పోటీపెట్టవచ్చును. ఇదివలన విద్య, ప్రజాశాస్త్రము మున్నగు సాఘిక మూలకా కార్యములకు అడ్డుటలు ఉన్నది. సహజంగాను యుద్ధ మంత మొదలైనవి తేలికములయ్యెను. ఇప్పుడందుకు విరుద్ధముగా పట్టిన, ఆయుధ నియమము వలననే ఉన్నతద్ద తేలికముయొక్క కాంతి స్వాంత్యములకు రక్షింపబడునను విధానమును కూర్చి ఆలోచించి చర్చ దీనికొనుటకు అంతర్జాతీయ మహాసభ జరపవలయునని ప్రభుత్వమువారి కోరికయైంది". ఈ తీర్మానమును సహజమయి, ఇప్పుడప్పుడే రాష్ట్ర యుద్ధమునకు ప్రయత్నములకై ఖర్చు అపరిమితమై యుండుట ఆ సభలోనివారి రుచులను విచారపడదలచిన విషయమని ఆయన చెప్పెను. ఈ తీర్మానమును సవరణ దెచ్చి పెట్టింది లాభి అది అంగీకరించి, మొదటి మంత్రివరకు ఆయనకు చెప్పి, యుద్ధమును కూర్చి యెత్తేయొ కుమార్తెవారికి జెప్పబడెను. (కార్మిక పక్ష వ్యవహార) ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించుకొని కాంతినిధానము నరకుంబింప వలయునని దావనవిషయమును సభవారు చెప్పవలసిన కాలమున చెప్పెను. ఆ సభకును నోటు జేయు వారికి మౌనము లోని కారణములను కోరికయన్నట్లును, దాని నెట్లు చేయు వలయునో అలాచనలే దనియు చెప్పెను. 1914, 1915 లో నాయకులైన రాజీవ్ శత్రు యుద్ధము నంతరింపజేయుటకై యుద్ధములో శత్రుని కోరుచుంటిమని చెప్పిరి. అవాగ్ధామే మిరుల పరమైంది. ఆ వాగ్ధానము చచ్చివారల కొరకుండి నట్టిదాయెను, (కార్మిక పక్ష వ్యవహార) అవాగ్ధానమును ఆచరణలో నున్నట్లే కార్మిక పక్షమువారు తలచిరి. (కార్మిక పక్ష వ్యవహార) ఆచరణ కనుకలముగ వోటునివ్వవలెనని వారు సైనికవ్యయమునకును, సాఘిక కార్యములకై జేయు వ్యయమునకును సంబంధమున్నటుల తలచుట లేదని చెప్పెను. కార్మిక పక్షము బట్టి ప్రాయశఃపాటులేదు. సైనిక ప్రయత్నములతో బాటును కాని ఒక ప్రభుత్వము నిలచియుండుట మాత్రమే పరమాధికము. ఒక దేశము కుదిరిన పోరాటముల గల్గి యున్నపుడు అది ప్రజల నైతికతకా కారణముల బాటుల యు, ప్రపంచములో నిరంతరములకు ధర్మమార్గవర్తకులగు నుండిన యుక్తముగ నుండును.

1919-20 నుండియు మునునైన, నానా, వైమానిక దళములను 123 కోట్ల పానులకు ఖర్చుపెట్టితిమి. ఈ ప్రతిపాదనమునా బాధించుటకు యెత్తిన పోరాటకు కారణము దానివై విరోధము చేతగాదు. కాని ఆ సమితి యంతరమును ప్రపంచములో మన్నించుటకు దేశముల కొన్నిటియొక్క విశ్వాసమును మారగొనలేదు. ఈ అంతర్జాతీయ మహాసభలో ఆమెరికా యుద్ధముతో సంపూర్ణముగ పాల్గొనవలయునని కార్మిక పక్షము కోరుతుండెను. వారి నిషయమై సంప్రదించవలసిందే అందులకు వారలకు అవకాశ మివ్వవలెననియే కార్మిక పక్షమువారు కోరుచున్నారే. ఈ తీర్మానమును ఆచరణయోగ్యముగాకని ఒక అభిప్రాయము వ్యాపించియుండెను. కాని ఆచరణయోగ్యమనగా, పూర్తి ఆచరణయోగ్యమగుటయే. ప్రభుత్వములలో నెట్లొకరక ఆచరణయోగ్యముగానిది తన కార్మికములను స్త్రీ విషయముల చర్చించునదే. మన మిప్పుడు యుద్ధమునకు వలసిన ముఖ్యముగ విషయము ఆయుధ నియమము (కార్మిక పక్ష వ్యవహార) ఆలోచన వారలకు యుద్ధమునకును చీకటిలో కూర్చునియుండిరి. కాంతియుగములో నుండకుండ వారు 1912, 13, 14 సంవత్సరములలోనున్న మానవవర్తకుల పోరాటములను, బాహ్య ప్రయత్నములను విమోచించు జేయుటలో పోటీయు, రక్షణకై యెక్కువభాగమును వ్యయము జేయుటయు నూడ విచారమును గల్గని రేపు ద్వయము గగు మున్నది.

సింగపూరు నాకాశయము

ప్రభుత్వమువారు ఒక గొప్ప లోపమునకు ముగ్రహపాద్యులగుచున్నారు. అయ్యది ఏమిట, ఆలోచనలేకుండ జేసిన సింగపూరు నాకాశయపు టాలోనయే. ఇప్పుడు దేశముల కొక దానికొక దానికి ఆయుధ నిర్మాణములో పోటీ లుటకు బాధ్యులై నో చెప్పవలసివచ్చును అందున ముగ్రహములలో ఒకటిను ఏనో విశాచము లావహించి పనిజేయుచున్నట్లును యుద్ధములని దిరువరకు పోవుచుండును. ఏదే సింగపూరు విషయముగూర్చి మాత్రము అట్లు చెప్పవలసి వున్నది. ఆ విషయమే వేరైనది. ఆయుధ నిర్మాణమును గూర్చి ఒక్క పేరుటా కప్పుకనియున్నది. ఉద్ధవము కనబడవలెను వానిని నిర్బంధనే గూడదు. (తుంతుల వల్ల) ఒక దేశము మరొకదేశము నుండలెనను పిచ్చి యుద్ధముతో జేయు ప్రయత్నముల వల్లనే, క్రమియకొనవలె నన్న భయము కృషింపబడుచున్నది. (కార్మిక పక్ష వ్యవహార) సింగపూరు ప్రయములో విరోధిగాని భయముగాని యేమియును లేదు. బ్రిటిషు నాకాశయము సైన్యమును యెక్కిరిగిని నిర్బంధించి హింసించుట తప్పకానింపడదని వారు చెప్పవచ్చును. అన్నివిషయగూడ గావచ్చును. వారు జపాను వారే యెక్కిరియడల వారే చెప్పెదరు? (కార్మిక పక్ష వ్యవహార) కామన్వెన్షన్, యితరులతో తామున్నటుల నుండి విచారి ప. మరొకను జూరవలయును. ఇప్పుడుగాని ఇతరులుగాని వారు తమకు దామే నిర్ణయము నుండరాదు. కార్మిక పక్షమును సరియైనకొనుటకు ఆర్థిక నిర్మాణముగానుండ వారు రాజీవు కావలయును. 1914 లో వలె ఇప్పుడును, తమన్ను వారు యుద్ధములోని కీర్తవలెనమన్న ఇకముందను యుద్ధములందు జయము సాధ్యముగ నుండవలెను. సైన్యములు సైన్యములు పోరాడుకొనుట కెడదే. అట్టి యుద్ధములు వర్ధిల్లుము లోనిది. ప్రస్తుత యుద్ధములలో స్త్రీలును, పిల్లలును, కృష్ణులును గూడ కత్తులే.

వచ్చే యుద్ధము

వచ్చే యుద్ధము మరొకరకముగ నుండును. మాట్లాడితేయుటయు, విమోచనములలో యుద్ధముక, విషవాయువులతో యుద్ధమును జరిగి పట్టణములను పల్లెలను విశాసముగను. ఆన్వోయో విధేయమున్నపుడు వాని సంతరింపజేయుమార్గ మిదిగాదు. వాని సంతరింపజేయవలెన్న ఒక్కటే కెదలెనికాశము శివ్వకపవలయును. చిన్న చిన్న దేశములు మిథులగనో విరోధమునో జరిగియుండును సామగ్రినిన్ని జూరకుంతులను కూర్చి, దేశముయొక్క కేంద్ర ఒకకట్టుబాటులో నుండుట వలన నయ్యదియే ప్రాధాన్యము ను బడసియుండును. చిన్న చిన్న దేశములు ఇంతకేంద్రములయై ఆ దేశము యొక్క అధికమును పోటీపెట్టుచుండును. మానవకార్యమునను, అభివృద్ధినిన్ని కోరుగారును గొరిమియవారును ఈమాత్రమునే పరమాధిక. దలంప గూడదు. ఇప్పుడున్న సైన్యములలో చిన్న దేశ మేదియును జీవంప జాలరు. ఇది వెద్దవృత్తియొక్క నేర్పియును పోరాటములను సామంతలను బీచుచుండ, దాని నీడ క్రిందనే చిన్న మొక్కగాని వేరుపాటుకొని జీవంప లేట్టున్నది.

ప్రభుత్వము ఈ తీర్మానమును గొంతెక్కిరిక గాక చిత్తుకుద్ధిలో నంగీ రించి, ప్రపంచములో యుద్ధమునది లేకుండజేసి కాంతిని నెలకొల్పవలెను స్వాంత్యము నువధించుటకును ప్రపంచమునంతను ఆహ్వానింపవలయు నని ఆయన కోరెను. ఏదే ఒక చిత్తు గలదు. అది ఆయనకు బాగుగదలెను. అది చాల తీవ్రమైనది. ఒక వైపున ఆయుధ నిర్మాణములకు ఖర్చు పెట్టవలెనని వారు ప్రభుత్వమునకు చెప్పెను ప్రభుత్వము వారు "ఖర్చు పెట్టే తీరవలయును ప్రజాభిప్రాయము అన్నిచేయుమని బలవంత పెట్టుచున్నది. ప్రజలవలసిన భయములే మేము తప్పుకొన్నట్లు చెప్పవలసిన మున్నది" అని చెప్పెదరు. మరొకరక మేముగా "ఖర్చు పెట్టుము. యుద్ధము తప్పకుండవచ్చును" అని. ఇట్టివిషయనే అన్ని ప్రభుత్వములను గాంచును. సైనికవ్యయములకు దేశమున కెట్టి సురక్షితులను లేదని వారు మనోనివ్వయును బడయవలయును. సైనికవ్యయమును నమ్మకొనుటచేతనే మనము విశాసమును

బొందుచుంటిమి. బ్రిటిషు నాయకులు కెల్ల నాకాశయములను గాని ఆయుధములను గాని క్రిందించెను. ఇప్పుడో ఆయుధములతో ఆవిమన నాకాశయపులను. కావున మనము చేయు X ల కని ఒక్కటే X లు. ఈ ఆయుధముల కలని మోసమును దెలిసి: ప్రపంచములోని దేశములన్నిటిని నేకమాత్రమున దెచ్చునిధానమును మనము నిర్ణయించుచుండును. తర్వాతను సాధ్యములను సంస్కరించువరకును యూరోపులో కాంతిపరిస్థితిని చేపూజించుట బాధించుట ముందు చేయవలసిన పని జూరదేము. కొన్ని నొక దానిని స్థాపించవలయును, అయ్యేట అన్ని బాటులను తమకున్న కష్టములను దెలుపు కొనవలయును. ఏనో ఒక్క దేశము నకు గూర్చి రంటి నియమవలన కాంతి చేపూజ జాలరు. (నేటు బిటను ఒక్క ప్రావీణ్య గూర్చి రంటి నియమవలన బ్రిటిషు ఇటలీ, ఆమెరికా యేమై, కాంతి స్వాంత్యములకు గాక యుద్ధములను, హింసలను పనిజేయును.

దండ యుద్ధము వర్ధిల్లుతు క్రిందిచెప్ప మన మోనియ్యట. కన్న, బలవంతముల కత్తులు ఆయుధ భయము లేని ప్రజలు భావించుటలెనెన చాల యేరుమైయున్నది. అట్టి గూర్చి టిక్కెట్టి జనిజేయనని ఆయనకు నవ మృతము లేదు. ఆయుధములను నమ్మినవారును, శాస్త్రము, ప్రేమ, అన్వేషణలతో యును అనుకాంతియార్థములను రక్షణ భావము గల జేయుట సాధ్యముగాదు, నికాయములకు ముగ్ధులగు నిష్పక్ష ప్రారంభ మొగాని అట్టి గూర్చి మాటలను కొంటుకొని లేచు. అట్టి గూర్చి టిక్కెట్టి కోరుకోవలయు ఒక విషయ నియోగిని ఆయుధ నిర్మాణముల విచారించు యూ గూర్చి రంటి యిచ్చుటవలన ఆయుధ నిర్మాణముల కెక్కించుటకు కూర్చి విచారించి ఆచరణలో పెట్టుటకు అంగీకరింపవలయును. తుదకు వారు నమ్మవలసినది ప్రజాభిప్రాయమును, న్యాయవిచారణలను మాత్రమే పూర్వమునండి వచ్చుచుండిన పేత ప్రతిమలను బట్టి చూడ బ్రిటిషు బాధితలె త్వరగా పనిజేయున్ల. దింకొకటి లేదు, మనము ఎరుమతి వ్యాపారమునై నాధారపడియుంటిమి. మనకు యూరోపులో మిటిటర్ డిక్టేటరు పిచ్చులన చాల బాధకరముగ నుండెను. దేశము అన్నియు నిరాయుధములగు నువ్వనుములో (నేటు బిటను ముందంజే పనిజేయుట నేగించు దేశ మొక్కటియు ఆయనకు గానింపరు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము యొక్క ఆహ్వానము నందరును శిరసావహించెదరని ఆయనకు నమ్మము గలదు. ఇప్పుడు సైన్యమును, ఓశలను, వైమానిక దళముల సభివృద్ధి జేయువలయు యేమైన దిక్షాము పట్టి యిట్లు జేయుచున్నారా యో ప్రజలు భావించుచున్నారు.

ఒక సవరణ

ఒకలుగాని తీర్మానము నూరు కొన్ని చరతులను గరించుచు సాధ్యమైనంత లోలో బాధించుటవారాను యితర విధములను ఆయుధ నిర్మాణము నందు ఒక బాధించి మరొక బాధించి పోటీ పోరాడజేసి, అట్లు ఆయుధ నిర్మాణము నాపుటల జేయవలయునని కోరిరి. ఈ సవరణకు బ్రిటిషు జెనరలు కాకెరిగారు బలపరచిరి.

అన్నియుగాని మాటాడుచు సవరణ ముద్రపడినందుకు విచారము గల్గుచున్నదనియు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో సభలో యూరప్య దిక్షును కలసి ఆయుధ నిర్మాణము నాపిజేయుటలో ప్రపంచమున కంతకును మార్గదిక్షముగ యుండవలసిదనియు జెప్పిరి.

బాల్టిముగారి ప్రత్యుత్తరము

తుదకు ప్రధానామాత్యులగు బాల్టిముగారు యిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:—

ఇప్పుడు విచారించవలసిన సమస్య యేదియో, అందుల కప్పుడు లేనియో, ప్రభుత్వమును మాటాడుచు, యాసమర్థుడగుటకు డెట్లో సభ్యులతోనుమునకై దెలుపవలసి యున్నదని బాల్టిముగారు చెప్పిరి. ఈ విషయమై విచారించుటలో X గొప్ప కష్టమును యెక్కినను తేలుక్కరకై యెక్కువలెన. అయ్యది మానవులకుల పోట్లకు వ్యభావము అనియమమై ఆయన కొంత చెప్పి, కాంతిస్థాపన యుద్ధము గల కేయములకు ఆస్వభావముతో నెట్లు పోరాడినదియు ఆయన చెప్పగోరెను. కాంతి కాతర కనుకొరికలేదే యొక్క పట్టుటల జేసినను, న్యాయసూత్రముల జేసినను లాభములేను. (నినదు, నినుదు) మానవులందు పోట్లకు వ్యభావము పెద్దపల్లెలగు. అది సృష్టితోనే వచ్చినది. అన్వభావము అట్టియగుటని వృద్ధిపలమగుటలను, దానికి చివనోపాధి గలగల జేయుటకు నీయుండెను. ఆస్వభావము పూర్తి X మా చరణలో నన్నియు X మలందున్నటుల భారికి దెలియును. కాంతి

బొంబాయి, జనవరి 15:—(గుడ్డికనము గలబట్టకారణమును కిగ్గించుకొనరవలెగాను, బొంబాయియందలి, (గుడ్డికారి సహాయక సంఘమువారు (గామములందు చురుగున (ప్రతిత్తుములొనర్చుచున్నారు. బి. జా. పూ. రు. సం. దలి ఉత్పాదకవారు గతవత్సరమున కిది వీలగు పద్దెనిమిది శత్రుమునొసర్చిరి. ఇంతియగాక 67000 మందికి మించు లాసక బడిను, 17 నెల మంది కనువులు పరిశీలపడిరి, ఇందు 185 రజ్జులందెనిమిది గలవు.

హిందూ మహాసభ

దక్షిణ హిందూ దేశమునకు ఉపసంఘము

మద్రాసు హిందూ పౌరుల సమావేశము

కాశీయం దేవరపబడిన అఖిలభారత హిందూ మహాసభకు దక్షిణ హిందూ దేశమున కొక యావకాఖిల స్థాపించుట గాను నిష్పాదించుట మన రాజహిందూ పౌరుల, గౌరవ భవనమున కమావేశమైరి. ఎ. బి. గోవింద రావుగారు, వే. రామదాసుగారు, రా. బి. రంగాచారి, టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలయారు, కె. ఎం. పాణికాయ, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్య, లాట్ గోవిందరావు మొదల గుప్తములు పాల్గొనిరి.

అధ్యక్షుడు

టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యగారు అధ్యక్షులుగ నెన్నకొనబడిరి అధ్యక్షుడు తనయజ్ఞానమునందు ప్రథమము, హిందూ మత ప్రాచీనత్వమును ప్రశంసించుచు, విజ్ఞానమునకు ప్రాచ్యమే జన్మస్థానమనియు హిందూ సంఘమును సరిగ్గా పునర్నిర్మాణము చేసి బలవంతముగా ఉంచునుననియు ప్రస్తుతము హిందూ పులు పరస్పర విశ్వాసముతో కలసికలసిగా నున్నారని, మహాసభ సంఘము హిందూ పులు బలవంతముగ మహాసభయందు నొనగొనినది. ఇందుకు శ్రేయ మహామహిమలను సంపాదించుటలేదు. ఆసభము నందుగల కొలది మంది కలసియున్నట్లు దాదాపు సుందరియైనను మన మరక్షించు కొనుట అవసరము. హిందూ సంఘ మిట్టి స్థితియందుండరాదు. ఈ సంఘమునందనవలయు సాంఘిక సంస్కరణలను సాగించి సంస్కరింపవలసియున్నది. వేళమున కెంతయో త్యాగ మొనర్చిన పండిత మదనమోహన మహాస్వామిగారు తెలియొ మత భిక్షిరారాజులు. ఈ హిందూ మహాసభ కాతడే మార్గదర్శకుడుగ నున్నాడు.

తరువాత టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యగారు వర్ణమునది వర్ణియ సామభూతి లేఖను అధ్యక్షుడు జదివెను.

రా. బి. టి. రంగాచారిగారు

రా. బి. టి. రంగాచారిగారు మొదటి తీర్మానమును ప్రకాశించెను. అఖిల భారత హిందూ సభతో మద్రాసు హిందూ పౌరులు సామభూతితో నుండినయు వైసభవారి అదర్శముల వెంబడించుటకు దక్షిణ హిందూ దేశమున నొక కాఖిల స్థాపించుటకు ఈ సమావేశము వారు తీర్మానించుచున్నారనియు నీ తీర్మానము దెలుపుచుండెను. రంగాచారిగారు తన మతమున నుపన్యసించుచు సోదరులారాయని సంబోధించుచు, స్నేహితులారా యని, సంబోధించుచు టి. న. ని. నడివెను. హిందూ సంఘము మొత్తమును సామభూతితో నుండినయు ప్రస్తుతము ముఖ్యములగు విషయములను మరచి కల్పముకు విభేదములకే ప్రాధాన్యము నొసగి బి. కాఖిల వారి మర్యాద కాఖిల వారి కలహించుకొనుచుండిన నడివెను. ప్రస్తుతము హిందూ సంఘమున ఎక్కరిని గొంతులు లేవు. ప్రతివారును హిందూ సంఘమును నిర్లక్ష్యమున విడిచివేసి మరే హిందూ సంఘము నంతయు పున్నా రాజు మొనర్చలేదు. మరొక సంఘము యెడల ప్రతిపక్ష భావము ఇందుకు గారణముగాదు. హిందూ పులు తమ సంఘమునందలి ప్రాచీన వైభవమును, కీర్తి ప్రతిష్ఠలను బలమును తిరిగి సంపాదించుకొనుటకు మాత్రమే ఈ కాఖిల ముద్దేశంపబడినది.

డి. బి. ఎల్. ఎ. గోవింద రావుగారు

డి. బి. గోవింద రావుగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. హిందూ సంఘ మొత్తము వేల సంవత్సరముల ప్రాచీనమైనది. అట్టితర ప్రస్తుతము ఈ సంఘమున విభేదములుంటు బాహ్య కరణముగాదు. ఇన్ని వేలవత్సరములైనను ఇ. త. స్వల్ప విభేదములతో నింకను నిలచియున్నదే యనటయే ఆశ్చర్యకరము. మన మందర మిదవకు సోదరులవలె నుంటిమి. ఇప్పుడును అట్లే యున్నాము. ఇకముందు గూడ నట్లే యుండవలయునని సభకు డి. బి. గోవింద రావుగారు ప్రకటించెను. దక్షిణ హిందూ దేశమున నొక కాఖిల స్థాపించుట మన సంఘమునందు వ్యాపించి యున్న విషయములను సంస్కరింపవలసి యున్నది.

లాడు గోవింద రావుగారు

తరువాత లాడు గోవింద రావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు నడిపిరి. హిందూ సంఘమునందు వ్యాపించి యున్న

విభేదములను త్రొక్కివేసి 800 హిందూ పులు లిక్కడనున్నట్లు లందు తేరుచున్నాడు. ఈ విషయము మనము వెంటనే మేల్కొనవలెను. ఇందుకు కాగితము తీర్మానములు పనిచేయుటలవు. ఈ మత ప్రభుత్వములందు ప్రాచ్య జేతరులెక్కువ పాల్గొనవలెనని గొంతులున్నాడు. హిందూ మత గ్రంథకర్తలను, కాత్ర గ్రంథములు మొదలగువానిని రచించినవారిందరను ప్రాచ్య జేతరులే. ప్రాచ్య జేతరులు అల్ప సంఖ్యలోను, హిందూ ధర్మ రక్షణ భారము తియు పూర్వములేనే ఇప్పుడుగూడ ప్రాచ్య జేతరుల నైననే ఆధారపడియున్నది. ధర్మ కాత్రకర్తలకు మరుపు ప్రాచ్య జేతరుడు, ఆయన దేవుడనును గనుగొన భవంతరి ప్రాచ్య జేతరుడు ప్రాచ్య జేతరులను పూజించు భగవద్దే ప్రాచ్య జేతరు డగు శ్రీ కృష్ణమూర్తి చెప్పినది. ప్రాచ్య జేతరులకు శ్రీరామచంద్ర శ్రీకృష్ణమూర్తులకు భగవంతునిగ నంగీకరించి ప్రాచ్య జేతరులతో లిగుచున్నారని. హిందూ మతమును బలపరచు విశ్వామిత్ర స గ ర ప్రభుత్వములందరును ప్రాచ్య జేతరులు; పాండవులు ప్రాచ్య జేతరులు, హిందూ మతమును స్థాపించిరి ప్రాచ్య జేతరులు. అట్టివారు ముందు నకు వచ్చి ఈ యుద్ధమునకు నాయకత్వము వహించవలయును.

పాణిక్కురంగారు

తరువాత కె. ఎం. పాణిక్కురంగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఇతర సంఘములనుండి గలగు దాడులను ఒక్కొక్కరు నట్లొనర్చుటకు హిందూ సంఘమును బలపరచుట కీ సభ యుద్దేశించబడినట్లు కొందరెంచుచు నుట్లున్నది. ఒక సంఘమునుండి మరొక సంఘమున కింతయో మరొక సంఘమును బలమును జేయవలెనని పోటీలకు సిద్ధమును దుకులన కాంచి కలసికలసి కొందరెంచుచున్నాడు. ఇది యెన్నటికిని నిజముగాదు. పరస్పర సహనములను మాత్రమే ఇట్టికాంతి నువ్వడగలదు. మన హిందూ సంఘమునందు గలలోపముల సవరించుట కీ సభ పూర్వకముగా నొనర్చుచున్నది. అప్పుకొనవలెను. ఈ సభవారు పూర్వకముగా నొనర్చుచు, హిందూ సంఘమువారి తమ సాంఘిక విషయమును పోగొట్టుకొనుటకు ప్రయత్నింపవల కపోవుటచే, వివిధ సంఘముల సంస్కరణలు కాంగ్రెసువారి రాజకీయ క్రమమును పూర్వకమున నొనర్చుచు. తాను నిర్వహించుచున్న కాఖిలమును హిందూ సంఘము మరొకరి కిచ్చివేయుట సిగ్గుచేటు. అప్పుకొనవలెను. మరొక రసాంఘిక సమస్యలను సంస్కరించి హిందూ సంఘమును బలపరచుట కీ సభ ఆశక్తిక మగుటచే నేనీ తీర్మానమును బలపరచుచున్నాను.

తరువాత చంద్రశేఖరయ్య, కృష్ణస్వామి ఆయ్యగారు బలపరిచిరి. చంద్రశేఖరయ్య తమిళ భాషయందు ప్రసంగించుచు, మతవిషయక సభచర్చనగూడ నాంగ్లమున జరుపుచున్నందులకు కొంచెము. తీర్మానము వోటునకు వెట్టిబడి ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది.

సత్యమూర్తిగారు

దక్షిణ హిందూ దేశమునకు హిందూ మహాసభను ఏర్పాటు చేయుట కొక సంఘము చేర్చుచుచు అందుసభ్యులను నూచించుచు చె. డ. తీర్మానము సత్యమూర్తిగారు ప్రతిపాదించిరి. ఈ సందర్భమున పి. రిట్లు నడిపిరి. ఒక జేతరులు బలవంతముగా నుండవలెనని యెడల అందలి ప్రతి సంఘమును బలముగా నుండవలెను భారత దేశమున అఖిల భాగము వారించియున్న హిందూ సంఘము దుర్బలముగా నున్నయెడల భారత జాతి బలము గలదనబడుట, అందుచే జేతరులది సంఘములన్నియు బలవంతముగ నుండవలెను. మహామహిమ సంఘము వారు నిర్వహించి బలవంతముగ నున్నది. మనముగూడ వారి ననుకరించి బలమును సంపాదించవలెను. వారివలె నే మనము గూడ బలవంతము మగుటకు ప్రయత్నించుచున్నయెడల దానిని జూచి వేరుక భావించుట సరిగాదు. ఇందులకు హిందూ మహామహిమ మైత్రీ కెట్టి భంగమును లేదు. హిందూ సంఘము దుర్బలముగ నుండునంతరకే, మహామహిమయజ్ఞ వారితో స్నేహమున నుండి, వారు బలపరచుచుంటు జూచి ప్రతిపక్ష భావములకు తావొసగు స్నేహ మొక కాల ముందునీ హిందూ పులును మహామహిమయజ్ఞ గూడ బలవంతమై విజయముతో నున్నప్పుడే హిందూ దేశమునకు మోక్షము గలుగగలదు.

సత్యమూర్తిగారు భవంతు అని గోరు మన మితరుల కెప్పుడును చెప్ప నుద్దేశము. భారత దేశమును హిందూ పుల సంఖ్య చాల తక్కువగా కనిపించుచున్నది. ఇన్ని వారుగూడ చాల దుర్బలముగా నున్నారని, వీరి జీవిత కాలము సగటున 28 వత్సరములవలె కనిపి. మౌన వత్సరము జీవితముల మధ్య భాగము

జీవి మృత్యుడే ప్రకృతి మన జీవిత మొక్కడే నొక మనిషియనుడు. ఈ విధిని దప్పించి హిందూ సంఘమును తిరిగి సజీవముగ సంఘముగ నొనర్చుననియున్నది.

జేతరులందు నమృతముగలవారి నందరిని హిందూ సభలో జేర్చుకొనవలెను.

ఎ. సదాశివయ్యగారు గారు:— వాద్య, జైన, శిక్షా సంఘములను బ్రహ్మ సమాజమువారిని గూడ హిందూ సభలో జేర్చుకొనవలెనని లేదామని ప్రశ్నించెను.

సత్యమూర్తిగారు తరువాత ప్రసంగించుచు వాద్య జైన మతముల వారిని గూడ హిందూ సభలో జేర్చుకొనుటను గురించిన విషయమును హిందూ సభా సంఘపరిషత్తులమునకు పనికి వేయవలెనని నడిపిరి. తరువాత కంకర వారాయణుగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. తీర్మానము వోటునకు వెట్టిబడి ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది.

కే. ప్రసంఘమునకు సభ్యులను నిర్ణయించుచు మరొక తీర్మానము సభ్యులను ప్రతిపాదించుగా నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది. అధ్యక్షుడు కందనములతో సభ ముగిసెను.

* * * *

హాజీర మదనమోహన మాలవ్యాగారు

అఖిల భారత హిందూ మహాసభను రాష్ట్రీయ ఉపసంఘములను ఏర్పాటు చేయగూడదని కాశీగంగమున ఆజిప్తకాల విమర్శనలు ప్రకటించి సారాంశించిరి. హిందూ మహాసభల ఏర్పాటు వాతేవీయ బాబాభగవాన్లు, పురషోత్తమదాసుటాడకు, కపిలేంద్రమాలవ్యా, శివకామగారు, శ్రీ ప్రకాశ్, గార్లు తెలిపిన విషయములన్నియు ఆజిప్తకాల ప్రకటించబడిన ఆజిప్తకాల విలేఖి మాలవ్యాగారి నందరించి వారి అభిప్రాయమును తెలియగోరెను. వైవా రందరను హిందూ మహాసభల గూర్చి ప్రతిపక్ష భావముల నొసంగినందులకును వానినటుల ఆజిప్తకాల ప్రకటించినందులకును మాలవ్యాగారు మిక్కిలి చింతనొందిరి. “హిందూ మహాసభను జరుపుట హిందూ పులకు ముఖ్యతము. అందుచే న హిందూ పులకు మాత్రమే గాక యాదేశమునందలి యితర మతములవారి కందరినిగూడ మేలుకలుగును. ఈ సభలను హిందూ పులకును మహామహిమయజ్ఞలకును విరోధము కలుగునని తలంచువారితో నేనెంతమాత్రమును ఏకీభవింపజాలను. నరయోజన భక్తులమీద హిందూ సభల స్వేచ్ఛించి చక్కగానడిపించిచో హిందూ మహామహిమ మైత్రీయ సద్భావముమరింత బాగుగా నేర్పబడు. అందులకు రాజకీయములకు అనగా స్వరాజ్య సిద్ధిగూడ చాల నవలయును కలుగను. హిందూ సంఘమునకు మహాసభ కారము కలుగుటకును ఈ జేతరులందున్న అన్ని మతములవారిని సమాన సద్భావములను మైత్రీయ వృద్ధిచేయుటకును హిందూ మహాసభను జరుపవలెననిగాన యాలాభమును కొరువారందరను హిందూ సంఘాభిమానులందరను ఆసభలకు విశ్వకర్తయు భావిధానము మున్నగువానిని గూర్చి చర్చించి స్థిరచతులలో తోడ్పడవలెనని కోరెదను. ఆ సభలో నుపపాదించబడిన తీర్మానములను గూర్చి అన్ని రాష్ట్రముల ప్రతిభువును చర్చించెదరుగాన వానినిగూర్చి నేనెప్పుడే మియును తెలుపజాలను. ఈ మహాసభలను స్వరాజ్య ప్రయత్నమునకు నిరోధము కలుగునని ఆంగ్ల భాష నభ్యసించిన హిందూ పులలో కొందరు భయపడుచున్నారు. ఈ మహాసభలను హిందూ మతాచారములన్నియును మంటగలపిపోవునని పూర్వాచారపరాజులులను హిందూ పులలో కొందరు భయపడుచున్నారని. ఒక వారము రోజులలో ఫలితము తెలగలదు. ఈ రెండు పక్షములవారి అనుమానములను నిరాధారములని అపుడు స్థానిక కాగలదని పండితమాలవ్యాగారు నడిపిరి. (హిందూ)

కీ. శే. యడవల్లి వేంకట కృష్ణయ్యగారు

కృష్ణజిల్లా కమిషనరీయరం వాస్తవ్యులను భూస్వాములనగు బ్రహ్మశ్రీ యడవల్లి వేంకట కృష్ణయ్యగారు బందరులో తమ జ్యేష్ఠ మారునియంటు ప్రాజ్ఞానంధ పాద్యమి సోమవారమునందు 7 గంటలకు కాల భర్తయనొందిరి దెబ్బలకొరతయ విచారమును చున్నది. వీరు వయోవృద్ధులు, వృద్ధాప్యమున పక్ష వాతముగల్గి యురుదీరోజులు మాత్రము బాధపడి చనిపోయిరి. వీరు జీవించినంత కాలమును ధర్మకార్య తత్పరయై యుండిరి. ప్రతివత్సరమున దేవీ నవరాత్రము లపుడును మర సంతకాంతిని ప్రాచ్య భూజేతరులను అడిగినవారికి లేదనక వినుతి కెక్కిరి. వీరు బందరులోని జాతీయకళాశాలకు ఒక యొక రంభా భూమిని దానముజేసిరి. అట్టి వీరు పరమపదించుట వలన తదాశ్రమములలో పము గల్గెనని చెప్పుచున్నారు. వీరు విష్ణు సాయజ్యమును పొంది, వీరి యాత్మకు కాంతిగలుగు గాక! అని ఒక విలేఖనము వ్రాయుచున్నాడు.

రూ రు స మ స్య

ప రా సు ల య భి ప్తాయ ము

రూ రు ఆ క్ర మ ణ ము న్యాయ బద్ధ ము ను ట

క్రొ త్త జ ర్మ ను చాన్సెలరు విధానము

లండన్, ఆగస్టు 14:—గ్రా.తి 10-20 "టైమ్స్" ప్యాపర్ కుదిరినట్లు తెలుపుచున్నాడు:—వచ్చేవారము పరాసుల యభిప్తాయము (బిటి) వారి శ్రేణుల ప్రభుత్వము నిచ్చిన రుసుములను పూర్తి అంశమునకు జవాబు ఇవ్వబడును. మొదటివారము తమ అభిప్రాయమును ముందుగానే స్పష్టపరచి ప్రాంతముల ప్రకారము రూర ఆక్రమణ న్యాయబద్ధమని రజువు చేయుటకు పరాసులు ప్రత్యేకముగ శ్రద్ధవహించి కృషిచేయుచున్నారని శ్రేణుల ప్రపంచము రెయు రూర ఆక్రమణ అన్యాయమనచో ఇతరులకు పరాసులు చేయు ప్రతికారమును దురుద్దేశముతో రులంబుచున.

మిత్రమండలియునులనుగూర్చి కూడ విపులముగ తెలియజేసెదరు. వచ్చేవారములను గూర్చి మధ్యముగ ఆలోచించుటకు బదులు మిత్రమండలియునును దీర్చివేయు విషయమును యోచించుచున్నారని. కరహరములను ముందు పరిష్కారము చేయుటకు ఆలోచించునట. గ్రేటు బ్రిటను స్వల్పమొత్తము నిచ్చిన తరువాత పరాసులు ఏమియు మిగులకున్నచో పరాసులకు జరిగినట్లగును నందు నని ఇదియే బిటివారి అభిప్రాయమని పరాసులు తెలుపుచున్నారు.

ప్రెంచి ప్రకటనములు

పరాసులు రూర ఆక్రమణను గూర్చి బిటివారి యభిప్రాయముతో పాట్లొచ్చి వారిస్వతంత్ర్యమును నడలుకొనవలసినవచ్చుననుచున్నారు. అందుచే పరాసులు బిటివారి యభిప్రాయము నంగీకరించి తమస్వతంత్ర్యమును కోల్పోవలదు. జర్మనులు తమంతటా మే తమవరకులను పాడుకొనినదినియు కరహరము నిమిత్తము సాధనము అన్న నాకము తేసికొనినదియు పాయింట్లకగు బిటివారికి బదులిది. గ్రేటు బ్రిటను యూరపుపరిధికులకు గలగలనున్న యాభిప్రాయమును గుర్తించుటకు దలచును.

జర్మను చాన్సలరు విధానము

బెర్లిన్, ఆగస్టు 14:—జర్మనులలో క్రొత్త చాన్సలరు తన క్రొత్తవిధానమును తెలుపుచు రూరనువర్తన అంతర్జాతీయ న్యాయస్థాపనాధారము గలమునాటికి తెలియజేయుట తమ శిష్టమే యనియు నిష్పక్షిణముతో విచారించినచో ప్రతివాదను రూరను జర్మనీకి ఇప్పించితి రెద రని ఈ విషయమై ప్రభుత్వము వారికి సందియము లేదని. ఈ క్రొత్తప్రభుత్వము పార్లమెంటుకి ప్రభుత్వపద్ధతిమీద పూర్తి ఆధారపడి ఏర్పరుపబడినది. సాత్విక నిర్యాసము న్యాయమని ప్రజలపూర్వాయాంతర్యమున పూర్తిగా నాటకొన్నది. బిటివు ప్రభుత్వమువారు గూడ ఈ న్యాయమున గ్రహించి ప్రెంచి జైలునుగూడ బిటివు ప్రకటనమును సర్పించెదరని వాగ్దానముచేయునని.

ఆస్ట్రేలియా పత్రికాభిప్రాయములు

"ఆర్గన్"

మెల్బోర్న్, ఆగస్టు 14:—సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు అతిగ్రహముతో ప్రవర్తించిరి. తమ దృఢపరికల్పమును తెలియజేసిరి.

ఇక నెలమూతము ఉపేక్షజేసి యూ కుండలాలను మిత్రమంలి బుద్ధిపూర్వకముగ నిర్ణయముగ ప్రజల త్యాగమును కృతార్థమిచ్చునందున సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు యితరులకు కాల రునుచున్నది.

"వజ్ర"

యూపి నును పరిస్థితులను చక్కగ, న్యాయముగ పరిష్కారము చేయుటకు ఆస్ట్రేలియావారు గ్రేటు బ్రిటనుకు న్యాయపూర్వకముగ తోడ్పడెదరు. గ్రేటు బ్రిటనుకు తన రక్షకుని గను, ఉదారభావోపేక్షకును బులుదాకగ నెంచుటకు బదులు తనకు ప్రతిపక్షునిగ, తనకు పోటీవారునిగ నెంచి పరాసులు

యొద్దముఖమున బడి బడిగా బోవుచున్నారు. వివాదకరముగా మార్గమున బడుచున్నారని వాగ్దానముచున్నది.

"మెర్రెల్"

నిప్పుయోజనము విధానమును జూచి గ్రేటు బ్రిటను సహించి యితరులతో కనుచున్నది. పరాసులు యెండిరినముగ వ్యభిధానము నవలంబించిరి. ఇప్పుడు క్రి.సి.కి ది.వ.లెనన్న వారికి భైర్యము చాల వడుచున్నది.

*

*

దక్షిణాఫ్రికా పత్రికాభిప్రాయములు

"కేపు ఆర్గన్"

కేపుటౌన్, ఆగస్టు 14:—సమంజసము ఏర్పాటులకు ప్రెంచి ప్రభుత్వము అంగీకరించినచో చాల తప్పుజేసినవారగుదురు. అట్లు పేరు వివరముతో జాతినమితి బోధించు కలుగజేసి కొనవలసినవచ్చును. అప్పుడు జాతినమితినుండి వీరద్రుతుని విడిపోవలసినవచ్చును. ఏ జాతులగు నందలలనీరచ్చు ననుచున్నది.

"నేటాలు ఆజ్జర్వర్"

దర్బన్, ఆగస్టు 14:—బిటివారిశ్రేణు అంత నిర్యాసమునకు నుండుటచే త్వరలో పరిష్కారము జరుగును. ఇక కాలయాపకముచు కాలనిష్ఠము లేక రాజకీయములను జరుగ నిష్టములేదని బిటివారు నూచించుటచే పరిష్కారమునకు ఆపే కాలము బట్టినచున్నది.

"ర్యాండు డెయిలీమెయిలు"

జోహానెస్ బర్గ్, ఆగస్టు 14:—ప్రెంచి ప్రభుత్వము బిటివారిశ్రేణులకు దెట్టికప్పులను బట్టిన వారిశ్రేణు వచ్చువరకు మాను నుండుచున్నారను జాత్రుచున్నది. జాతినగతిని ఒప్పుకొ.క తీరదు. ఇంతవరకు ప్రెంచివిధాన మంతయు వ్యధాతమన వడుచున్నది.

"కేపు టైమ్స్"

కేపుటౌన్, ఆగస్టు 14:—బిటివారిశ్రేణు ప్రెంచి బిటివు ప్రభుత్వమువారికి సమంజసము చెప్పగొట్టివో వానికి పరాసుల విధానమే కారణము. కాని పరాసులు బుద్ధిమంతులు. వివేకవంతులు. తాము స్నేహములముగ బిటివువారి రుండజేయు పాత్రను క్రొత్తగావచ్చుచో వ్యయముగలదిని గ్రహించుకొనెదరు గాక యనుచున్నది.

"మెర్రెల్"

దర్బన్, ఆగస్టు 14:—మిత్రమండలి కయ్యనను నిజముగ మరల కలుగజేయువాధ్యక్ష పరాసులది. లేన కాలమున్న విషయపరిస్థితులు పరాసులకు బుద్ధిజేచ్చునని పరాసుల మిత్రులందరును తలంచుచున్నారనుచున్నది.

అమెరికా రూర పరిస్థితులు

ప్రత్యక్షసహాయము చేయురు

లండన్, ఆగస్టు 14:—కర్తవ్యప్రభుత్వపరిపాలన విధానము హ్యూ జె.న. గారి నూచినవలెతో అంగీకరించునంతవరకు జర్మనీ ఆర్థిక పరిస్థితులను మరల బాగుజేసి లాభకరముగ నుండునటుల అమెరికా ప్రభుత్వము వారు సహాయ మొనర్చెదరు. ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక సహాయము చేయరు. అమెరికా ప్రజల లాభములకు వ్యయమలేకుండ ఇతరులతో సహాయము నుపేక్షించితే సహాయము ఇచ్చుటకు వీలగుచో ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ సహాయ మొనర్చెదరని అధికారముగ తెలుపుచున్నారు.

రెమ్యుండగనులో ఏదో ప్రేటుకు 70 మంది చనిపోయిరి.

16 వ తేదీన నేడు 95 కేసులను దెప్పిరి. చాగగా మిగిలినవారుగూడ గొంపోబడిరి.

బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు

ప్రధానామాత్యుడు

రూర విధానమును తీవ్రముగ ఖండించుట

లండన్, ఆగస్టు 11:—'డెయిలీమెయిలు' పత్రికలో బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు ఇట్లు వాయుచున్నాడు:—బర్మెన్ హెడ్ గారు భావోద్వేగముల నేడు తెలిసినది. సంవేదనము గల వారని నిక్కమైనది. అంతయుగాని వ్యవహారక ప్రవర్తించు వారుకారు.

బర్మెన్ హెడ్ గారు పరాసులకు కోపమును కలుగజేయుచున్నారని. జర్మనులకు ప్రోత్సాహమును కలుగజేయుచున్నాడు. మనము ప్రస్తుత మవలంబించుచున్న విధానము బ్రిటనుకు అవమానకరము. పరాసులు స్వేచ్ఛగ ప్రవర్తించుట కవకాశమును కలుగజేయుచు మనము కోల్పోవు ప్రదేశమునుండి దురితి పోవలెను. (స్టేట్మెన్ట్)

జర్మన్ క్రొత్తచాన్సలరు వరతులు

బెర్లిన్, ఆగస్టు 14:—రూరలో మరల జర్మనులు అన్యాయముగ తమ పరిపాలనమును సుంపించినపుడు వ్యవహారములను గూర్చి ఆలోచించుటకు సాధ్యమునని 'హెర్ బైస్కౌ' గారు నూచించిరి. జర్మనులందఱు అందరును విడుదల గావలెనని. కొంత గడువును కాలు చేయినకూడ దీక్షిణానుటకు గడువీయవలెనని. ఇదియుంగాక మిత్రమండలి బర్మెన్ హెడ్ విధించు భారము ఆర్థికజీవనమునకు భంగము లేకుండవలెను. ఆర్థికాభివృద్ధి యగుట కరవాళ ముండవలెనని. ఇట్లు జరిగిన నే నవ్యవహారములనుగూర్చి యోచించుటకు వీలగునని. తమ స్వజేషులలో, జర్మనీలో సకమ కౌంటిపరిస్థితులకు ప్రవేశదెట్లు దీరవలసినది. అందరును బంగాలు బుణమునకు సహాయ మొప్పులెనని. వేతనములు నీరమగు విధానముతో ఏర్పరచబడవలెనను న్యాయమని. "కె.కె.దా" లోబడువాడే వ్యవహారము. వాడుమాత్రమే పాడగును. జర్మనీకి భాదభాగ్యవత్తము లుండు. ఇంకను ముందు మంచిదే రాకరప్పదు. మనము దీనిని సాధించవలెను. అదియే ముంపరిశ్రమని.

లాసేనుసంధి

బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు సభిప్రాయము

బిటివారు తురుష్కులకు లోబడి రనుట

లండన్, ఆగస్టు 14:—'ఈనింగు స్టాండర్డు' పత్రికలో ఇట్లు బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు వ్రాసెను:—రూరను గురించి ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకచర్య నవలంబించ వలచిరని పార్లమెంటుకు మరల సమావేశపరచవలెను. ఈలోపుగ లాసేను సంధిని ఎవరును గుర్తించనేరదు. 'రాత్రి అంతయు లాసేను సంధికి సంబంధించి ఆ విచిత్రపురతులన్నిటిని ఆములాగ్రముగ జరిపి పరిశీలించిరి. వాటిని జాతినతోడనే నాకు ప్రాణము పోయింది. భయకంపితమైనది. నాకు మజాబా కొండ యందంతమే బిటివువారికి ఘోరనష్టమును కలుగజేసి నది. నేను మరల ఈలాసేనుసంధి బిటివువారికి గొప్పవ్యయమును తెచ్చిపెట్టినది. ప్రాణాధారముగ ఆశయులన్నియు అడుగంటిని. ఇట్లాడుచోచర్యలో పరాజయము విజయ మెప్పుడును ఇంతలాభకరముగ వడుతుల నిచ్చి ఎవరగుదు. ఇప్పుడు అంతయు పాత్రోయినది. మనము దేనికై పోరాడినామో అదంతయు మనకులేకుండవోయినది. సర్వమును మనము కోల్పోతిమి. తురుష్కులేకనుక మనము నయించి లేని లాసేనుసంధి ఇట్లు జరిగియేయుండదు. ఇట్లు జరుగుట దుస్సాధ్యమైయుండెడిది. ఇంక ఆములాగ్రముగ మరలయండెడిదిగావు. నిజమాలాచించి మాడ, లాసేనుసంధి అంతయు అనవసరమును ఘోరవివాదకరమును ప్రమాదముగ పరిణమించినది.

లండన్, ఆగస్టు 15:—'వేలరాగారిని' ప్రీస్టేటుసేనలు అరెస్టు చేసెను.

పరాసులు టిట్లకొంగు 50,000,000 మార్కులను కరాసులు స్వాధీనపరుచుకొనిరి.

జర్నలిలో ఆరాజకము

కమ్యూనిస్టుల దొంగి

పోలీసువారితో కలియబడుట

లండన్, ఆగష్టు 14:—రాత్రి 11-45 మైక్సు క్రికెట్ విలేజ్ లో జరిగినట్లు తెలుపుచున్నాడు:—

జైలులో సమైక్యతను రద్దుచేసి, బుధవారమునాడు పనిలో ప్రవేశించవలెనని ఉత్తరువు జేసిరి. రాత్రివేళ పోలీసు వారితో అనేకవర్గాయములు కలియబడిరి. 200 మంది ఆరెస్టు చేయబడిరి. జననమాసము దుకాణములను, వ్యాపకులను దోచు కొనుచుండ అన్వేషకబృందములు ప్రవరి పతేయబడెను. ఆ కక్ష లోను, ఆ చుట్టుప్రక్కలను గొప్పదొంగి జరిగెను. కొన్ని చోట్ల కమ్యూనిస్టులు సాధనసామగ్రితో మంచి కట్టుదిట్టములను జేసికొని పోలీసువారితో డిమాండ్ పోయిరి. ఇరుపార్శ్వములను సభ్యులు గల్గి, పోలీసులమీద ఆహారపదార్థములను కొల్లకొరికి, క్రొత్తగా ఉప్పుజేయబడిన గోదానులను తీసుకు పోయిరి. ఉరలద్దలను క్రవ్వి పట్టుకుపోయి.

సమైక్య అంతరించుసూచనలు

జైల్లో, ఆగష్టు 14:—కమ్యూనిస్టులెంత ప్రయత్నించి నను సమైక్యతను బలపరుచుకొనెను. గాలి కార్యాచరణములందు ఇంకను పనిచేయుటలేదు. కొన్ని ట్రానుబాడ్లు, రైల్వే పోపు చున్నవి. క్రమశిక్ష ఇనుపదారుమీద పని యథాప్రకారమే జరుగుచున్నది.

జైలులో ఇతరచోట్ల అల్లరులు జరుగుటకు మందు పోలీసువారు అనవించెడిరి.

జైలులో, సాకాశముకూలీలు సమైక్యత. కట్టివాడి అంగడులు దోచుకొనబడెను.

రైతులను గూడ సమైక్యతను కమ్యూనిస్టులు పురి గొల్పుచుచే పోలీస్ జిల్లాలో 50 పోలీసులతో సమైక్య బయలుదేరినది. ఇతరచోట్లగూడ సగముసగము సమైక్య బయలు దేరినది.

రైల్వేలో అంతరము సమైక్యతను కమ్యూనిస్టులు పురి గొల్పిరి. కాని వారి యశ్చిములు వలించలేదు.

నేటి పోలీసుల సగముల వాక్రమించుకొనుటకు కమ్యూనిస్టులు ప్రయత్నించిరి. 9 గురు కమ్యూనిస్టులు హతులైరి. 80 మంది పోలీసువారును, కమ్యూనిస్టులు తుతగాతులైరి. హ్యంబర్గ్ లో పోలీసువారితో డిమాండ్ చేసి గురు ప్రజలకు గాయములు తగిలినది.

యూరెప్ లో నక్రమకాలి వాతావరణ మేపుదెడి.

ఎయ్యలూకాపాటు కట్టుకములో కమ్యూనిస్టులు క్రొత్త డుబుడ్లు నేసికొని సంచారమున కట్టిరి. వామూది అరెస్టు చేయబడిరి. కమ్యూనిస్టులు పోలీసులను ముట్టడించిరి. ఈ గుంపుమీద జర్మను పోలీసువారు కేగేశములను తుపాకులను ప్రయోగించిరి. ఆరుగురు కమ్యూనిస్టులు చనిపోయిరి.

‘జున్నవండ్’ లో గూడ ట్రానుబాడ్ పోలీసులతో కలసికలసి కాపురము కమ్యూనిస్టులు నిరోధములు కలగజేయుటకు ప్రయత్నించిరి. పోలీసువారిని గాలి వాగు నురల కమ్యూనిస్టులను గాల్పిరి. కలగురు కమ్యూనిస్టులు తుతగాతులైరి.

హ్యంబర్గ్ పోలీసువారు విలువైనవస్తువులను పోపుచుండ సమైక్యతలు వారిపై రాల్చును రుద్దిరి. పోలీసువారు కాల్చిరి గురికి బడిరి గురికి గాయములు కలగజేసిరి.

రంగును పురపాలకసంఘమునకు నూటికి రెండు వాళ్ల న 80000 పానుల బులును సుల్తాన్ గాడులో జేయదరు. పల్లియ వర్కును సమైక్యతలు ఈ అరెస్టు జేయచున్నార. ఇందుగా చాలములు కంప్లెట్లు కలిపిపోయిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇంగ్లాండులోకే ఇవద్యులను.

బ్రిటిష్ వారి తేటత ప్రతిపక్షములను ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు ప్రెంచివారు ఇంకొక ప్రంటును తయారుచేయుచున్నారు.

రంగును నగర బులును అంతయు అనుకొని దానికంటె ఎక్కువ వసూలైనది.

ఒకపాకెటోడ పోగమంతుల గట్ట ఎక్కెను. పోటు తగిలినది చురల పయనమైనది. ప్రయాణికులకు అపాయము కలగజేసెను.

క్రొత్తజర్నను ప్రభుత్వము

మంత్రివర్గమున విశ్వాసమును జూపుట

లండన్, ఆగష్టు 14:—రాత్రి 11-45. “మైక్సు” విలేజ్ లో జరిగినట్లు తెలుపుచున్నాడు:— అనుకొన్నటులే మంత్రివర్గ మేర్పడినది. పునర్ నిర్మాణకాభిమాన్యుడును వైస్ చాన్సలరును హార్ రాబర్టు మృటుగారు నియమించబడిరి. సాక్ష్యులగు డేవియంట్. క్లర్కలమున ఈతడు కొలొను సైనికుల పనికాండనభు వాయకుడుగ నుండెను.

అక్రమప్రదేశములమంత్రి హార్ పవిత్రులు వీరినే ఇటీవల రైనుప్రదేశపు హైమినియరు కొల్లెజినుండి పోదలెనని ఉత్తరువుజేసిరి.

చాన్సలరుగారి యుపన్యాసము

లండన్, ఆగష్టు 14:—రాత్రి 10-20. వైస్ చాన్సలరు యుపన్యాసమును అందరును హార్ విడిచినియు చాల దిగ్విజయముగ నాస్పదయిరి. అందరును అనుచున్నానని ‘మైక్సు’ విలేజ్ లో జరిగినట్లు తెలుపుచున్నాడు.

అమెరికా - మద్యపాననిషేధము

మూడుమైళ్ల సరిహద్దు

న్యూయార్కు, ఆగష్టు 14:—జూలై 27 తేదీన పట్టించిన బ్రిటిష్ నాన్ వ్యాపకముగనే ఆరెస్టు చేయబడినది ఫెసిరలు కొద్దుమంది తీర్చిదిద్దిరి. మూడుమైళ్లసరిహద్దు కావల బ్రిటిష్ వారి నాన్ అమెరికా కానసముల నల్లఘిను సుదేశ్యముతో ఇటుకలు తిరుగుచుండె నియు దొంగతనముగ సారాయిని గొంపోవుటకు ప్రయత్నించుచున్నపుడు, దొంగతనముగ గొంపోవుచుండ గూడ పట్టించె నియు అందుచే బ్రిటిష్ నాను ఒప్పకొనబడి, వ్యాపకము తీర్చి జేసెను.

క్రొత్త అమెరికను అధ్యక్షుడు

మంత్రివర్గమున కధ్యక్షుల వహించుట

వాషింగ్టన్, ఆగష్టు 14:—నేను మంత్రివర్గమువారు ప్రధురగ్యాయము సమావేశమైరి. కూటిడిగా రధ్యక్షులను వహించిరి. వాషింగ్టన్ లో నున్న మంత్రివర్గమువారు రెండును తిరు ప్రభుత్వ హోదాలయందు పనిచేయుట కేవలము గలదని తెలియజేసిరి.

అంగోరా సభ

అధ్యక్షులకు సమావేశము రాజీనామా నిచ్చుటచే ఆయన స్థానం పొత్తిచే గారు నేమనలు ఎసలీ వారిచే ఎన్నుకొనబడినది. ఇక్కడపాపాగారు విజ్ఞాపకవహరములనే జూచుచుండరు. బిరుదే గారు వ్యాపకాభిమంత్రి నియమించబడిరి.

రషియా - జలసంధులు

కోము ఆగష్టు 14:—లాసేకులో జేసికొన్న జలసంధి ఒడంబడికను రషియానుల తరపున బొర్డాస్సిగారు సంతకము చేసిరి.

లండన్ మాక్లెటులో ప్రెంచి ప్రాంతలభరంగిపోయెను. ఒక పానుకు 1000000 నండి 1200000 మార్కులవరకు విక్రయమునకుండెను.

రివిస్టా పాకెట్ క్రొత్తప్రభుత్వమున తమకు నమ్మకము కలదని 240 అనుకూలముగను, 76 గురు ప్రతిపక్షముగను తెలియజేసిరి.

ప్రాంతలో జనసంఖ్య తగ్గిపోవుచున్నదట. ఇంత అస్థాయముగ పూర్వము ప్రాంతములో జనములు తక్కువగ లేరట. ఒక్కొక్క తరములో జనసంఖ్య 1/3 వంతు చొప్పున తగ్గిపోవుచున్నది. త్వరలో కానసములను కట్టుదిట్టము జేసినగాని లాభముండ దనచున్నార. (సిటీస్ మైక్సు).

వాతావరణము అనుకూలముగనుండుటచే విమానములు చాల సంచారముచేయుచున్నవి. కాలోను, ప్రేగుకుగూడ ప్రయాణికులు బోవుటకు వైమానిక ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. (స్ట్రెటువర్క్)

క్రొత్త ప్రభుత్వ ప్రాంతములో ఉష్ణమునకై చిత్తను బొందుచున్నార.

కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు

సంఘము

(స్వకీయవిలేజ్ లోనిండి)

9 తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు స్వరాజ్య కార్యాలయమున కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గ సభజరిగినది. ప్రారంభమున శ్రీ యంత బులుగు సాంబమూర్తిగారును పిదప యీ సంఘాధ్యక్షులైన శ్రీ యంత శ్రీపాదం వెంకన్న వార్యుడు గారును సభాధ్యక్షులను వహించిరి. 7 గురు సభ్యులు హాజరైరి. చేయబడిన తీర్మానములలో ముఖ్యమైనవి యీ క్రింద ప్రయోగపడెను.

1. 1922 సం|| జూన్, జూలై నెలలు అక్టోబరు నడివి ఆమోదించడ మైనది.

2. (అ) కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమము ప్రస్తుతము ఎంత జయప్రదముగా జరిగినదని, ఇంకను జయప్రదముగా జరుగుటకు నిర్మాణ కార్యక్రమము నెట్లు ఆచరణలో పెట్టవలసియున్నదని, ఏయే గ్రామములలో వెంటనే నిర్మాణ కార్యక్రమము జయప్రదముగా పట్టుకొనెనని, ప్రచారములు పెట్టవలసినవి తేదీలోగా తాలూకాలోని అన్ని గ్రామములు తిరిగి అన్ని గ్రామముల రిపోర్టులను పంపించవలెను.

(ఆ) రాబోవు ధిల్లీ ప్రత్యేక కాంగ్రెసులో కానసభా బహిష్కరణగాని ప్రవేశముగాని తీర్మానించబడిన యడల, కాంగ్రెసు లక్ష్యను శిరసావహించి వీక్షింపవలసిన ప్రజలు యేయే గ్రామములలో యెరెరగుచున్నది, వారియొక్క స్థితిగతులున్న ప్రచారములకు తమ ప్రతివారపు రిపోర్టులను తప్పకుండా తాలూకా కార్యదర్శికి తెలియజరచవలెను.

(ఇ) సెప్టెంబరు 15 వ తేదీలోగా తాలూకా గ్రామములలో గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులను చేర్చుటకు ఇవ్వబడిన సభ్యత్వపు దరఖాస్తు బుక్కులను పూరించేయించి అప్పటికి కనూలు కావలసిన యాడు సభ్యత్వపు చందాలును కనూలుచేసి సదరు సాంఘము బుక్కులను అఫీసుకు పంపించవలెను.

3. ఇదివరకు వాగ్దత్తములు చేయబడిన తిలకు స్వరాజ్య నిధి చందాలలో వసూలుయిన అయిదుములలో ప్రస్తుతము అఫీసుఖర్చుల నిమిత్తము కావలసినంత నట్టును తిలక్ స్వరాజ్య నిధి కార్యములకు తక్కువ మొత్తములు జాతీయవిద్యాలయమునకు వాగ్దానముచేయబడిన చెరిసగము మొత్తముల క్రింద క్రమమున జమకట్టుకొనుటకును మిగతా నిల్వ తిలక్ స్వరాజ్య నిధి క్రింద జమకట్టుకొనుటకును తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగారికి అధికార మియ్యడమైనది.

బొంబాయి అల్లరుల అపరాధసంకము

1921 లో బొంబాయిలో జరిగిన అల్లరులలో నష్టపడిన వారికి కన్వేరిహరమొనుగుటకు పోయవై విధించబడిన అపరాధసంకమును రద్దుచేయవలెనని మొలగానవర్తకు లగు హిందువులు బొంబాయి హైకోర్టులో శపీటు చేయగా వ్యాజ్యములు అపీటు కొట్టివేసిరి. (ఆంధ్ర)

ధిల్లీ లో మతవిరోధములు

ధిల్లీలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కలిగిన వివాదలను పరిష్కరించుటకు కాక్టరు అసానీగారి అధ్యక్షత క్రింద నొక ఉపసంఘ మేర్పరచబడెను. ఇద్దగు హిందువులను యిద్దగు మహమ్మదీయులను సభ్యులుగా నున్నారు. వీరైదుగురును చేరి కా తిని తిరిగియుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. మూడు అంశములు కలదు. మతములవారకు లేరుతరు మసీదులలోను జేవాలములలోను భగవదారాధనము జరుపు కొనవలెనని వారు బోధించిరి. ఇప్పుడు సెషన్లకి తిరిగిరి. (ఆంధ్ర)

దక్షిణాఫ్రికా రాజసిబ్బగు

బొంబాయి నందెను ఆక్రమించుట

బొంబాయి, ఆగష్టు 15:—బొంబాయిలో శతయోధాగారము అవయోగించు రాజసిబ్బగుండు నూటికి 85 వంతులు దక్షిణాఫ్రికానుండి దిగుమతిచేయబడినదే. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు అంతప్రదేశములనుండి రేవుసలములకు జేబడు ప్రతి టన్ను బొగ్గులను రైల్వేలమునందు 8 1/2 పి. లింగులను తగ్గించుటచే దక్షిణాఫ్రికా వర్తకులు బొంబాయి బజారునందు తమబొగ్గును, బెంగాలు బొగ్గుకంటె గూడ చవుకగా విక్రయించ గలుగుచున్నారు.

జాబులు

కైకలూరుతాలూకా రైతులకురైతి

ఆగస్టు నెలకూడ బహుత్వరీతిగా బరుగెత్తుచున్నది. భూముల సాగుకాదు. రైతులకు వరుణదేవుని కాగ్రహము గల్గినట్లున్నది. గోమూతగొట్టినుండువనూలుచేయువారి కనుగ్రహ మంతకంటె మున్ను. క్రాంతిపరినిధులమనీ, ఓట్లనుపుచ్చుకొని కాననభలలంకిరించిన మహానీయులు మాగతిహాదగనుగొనరైరి. క్రాంతిగా ఓట్లనుగోరువెద్దలు మాతాలూకానైన చూచినట్లులేదు. అభిమాన ముంచుడు. ఓట్లనిండు. కాననభలకంపుడని వెద్దవెద్ద లేఖనమాత్రము అనుదినముపంపుచుండిరి. జ.వరినెల సమీపించిన తోడనే సిబ్బందితోడ విచ్చేసి పండును. పండుకున్నను రైతుల కన్నమున్నది తేనిది విచారణచేయకయే మెడలలోనిపురైలవైతము మిుంది కిన్నులను కనూలుచేయు ప్రభుత్వోద్యోగి లిటుదాగి తలెత్తుదు. మాకడుపులునుండున్నవి. ముందుగతిశాలాచించు కొన్న వివరితమగుభయము గలగుచున్నది. కృష్ణవరద హెచ్చుగా నున్నది. కట్టులతెగునని కావలా యుచున్నారట. ఇటుకాల్లులలో త్రాగుటైన నీగుకన్నట్లును. పొలములలోపశువులకు పచ్చనిడ్డలేదు. పెద్దైం బరు అట్టో బరు నెలలలో కొల్లేశ సరన్ను పొంగి పారలి గ్రామములపైబడు వాడుకలదు. నీరు ప్రయు చేయుడని యిప్పుడు మే మెంతగా అధికాడలలో మొత్తున్నను మామొర లరణ్యోద్యమములుగా నున్నవి. దిక్కుకన్నట్లును. మేము కొరినసదుపాదములు చేయుచు దైవానుగ్రహముగల్గు మరుగుకాలంవరకు వచ్చు కొద్ది మురుగునీటి నైసను పొలముకు దీసికొననియును. కృష్ణగా కొల్లేశి కంపుచున్నారట. మాకైకలూరు తాలూకా దారి ద్వయము నెక్కినవారుడరు. దివాలాతాలూకా యని యిదివరకే చేరిది. ఈసంకల్పము తరివాలులే చేసెదన్న కవిశ్రీని లేమి చేరుదురా! ఇప్పటినుండి కృష్ణనీరంతయు మాతాలూకా కంపినను నెలదినులువరకు సాగు కానేరదు. పోని మెట్టరైలు వేసికొందమన్న ఈ పాడుడెల్లా పద్ధతిల్ల మాతాలూకా ములకప్రదేశమైనది. ఈ డెల్లా లేకపూర్వమే మాతని మెరుగు. మాభూమి దాదాకంతయు మామూలుపల్లము అడుగల్గి యున్నగోడు నూడ పోయినది. క్రాంతినిరుదచ్చి ప్రాణినీరు కొట్టుకొని పోయినట్లున్నది మాతని. అధికారును నీడిగితే మంజిభూములకు వీరిస్తేకొద్దికనై పండును. మిభూములకు నీరిచ్చినా ములక కల్లు చుచ్చును. యేమిచయోజనము కొందరు ఎరుకర్థించుచున్నారు. ఇంకమాకు దిక్కువరు? ఎవరితోకెప్పుకొన్న నేమి ప్రయోజనము?

రైతుకానిదగులారా!

ఈ నెలలో భూములకు నీరు కన్నము చేయనియెడల కి ముల నొకంజాలవనియే వెలెచ్చు ప్రభుత్వోద్యోగమునుండి వెచ్చించి మమ్మును పోషింపవలసియునుదనియు ప్రతిగ్రామమునందును సభలుచేసి తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారికి పంపుడు. భయపడవలదు. ప్రాంతీకృత కాననభర్తలకు ఇతర సాయముజేయకున్న ముందు ఓట్లని జుభుడు. ఈరెండు ఆయుధములను మీరు ప్రయోగించి కత్తిని గల్గియుండులేని అందరు మీరు లొంగిపొరురురు. మీకోర్కె ఫలించును.

కాననరాక్షాసభలూరా!

ఓట్లనిచ్చిమిమ్ము గౌరవించిమేము మీ జ్ఞప్తి కుంకులేమా? మా కేమి మేలకొన్నది? మాకే లేదనింపుచున్నామిమెయొక ననైన జేయి కి ఇదవలలో సాచుజేయవలెనా నే మామండుగతివైన నాలొనింపుడు. మీకు భక్తమురాదనియు రైలుసౌకర్యములేదనియు భయమా? కార్యణోచనజేసి దారిజూపుడు. బేటాలు మోటారుబుద్ధవ్యము మేమిమ్ముకొందుము. మీరు సాయముచేసి క్రాంతినిధులను ననుజాయమును సార్వకపరచుకొనుడు. ఇదియేనమయము. ఇతర మాతాలూకాకు గాక, మాద్యంతికాల్పానింపక మేముతగుదునని ముందుకురావంద నిప్పు చేపేడుచున్నాము. క్రైస్తవమొస్తాము. కృష్ణసాయపులిట్లుచేయిస్తాము ఇంకేమో చేస్తాము ఇదివరలో, అచితకాము, ఇది చేకాము అనిచెప్పుకొని ప్రయోజనములేదు. మీకేక్రి జూపి మాకుదారి చూపి లేవన మొసంగవలసినవమయ మిది. మేము మీసోదరులము కామని మాత్రము కలంకవలదు.

కైకలూరుతాలూకా రైతు.

ఖర్గపురము

1928 సం. జూలై 29 తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు ఖర్గపురములో వి. యస్. రైల్వేయిలాకా వివిధకేరీలలో ఉద్యోగములను చేయుచున్న ఆంధ్రసోదరులు కీర్తి కేసులను శ్రీ కొ. వెం. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు మాత్రజేశమునకు, ఆంధ్రమండలమునకు గావించిన మహోపకారములను గూర్చి స్మరించుటకు, వారి అకాలమరణమునకు ఇచ్చుట ఆంధ్రపాఠుల సానభూతిని శ్రీ పంతులుగారి కుటుంబమునకు దెచ్చుటకును, రైల్వేఅధికారులకు పొరులసౌకర్యమునకు, వివిధవ్యాధిమములకు నేర్పకవిక ఇంస్టిట్యూటు (లేక టౌనుహాలు) భవనమందు ఆంధ్రపాఠుల కత్తులను యొక కభజిగెను. సభకునుమారు 70 మందివరకు దయచేసి ఆయా వేంకటరావు పంతులుగారు అగ్రాసహాధిపత్యము వహించిరి.

నేటిసమావేశము ఎందుగూర్చి సంతోషకరమైనది ముందుగా సభవారి నెరుకవలయుచు కీర్తికేసులైన లక్ష్మణరావు పంతులుగారు జేశమునకు బావకు వాబ్బయిననుగూర్చి వారు చేసిన మహోపకారమును గూర్చియు అట్టిపాకు మనలకు విడిచి దివలంకరించుట మనందరి అవ్యవహారము యనెడి సంగతులను ప్రస్తావించి వారి యాత్మకు సంతక కాంతికోరకై అయిదు నిమిషములు నిగ్గుల చిత్తముతో నిశ్శబ్దముగా సభ్యులందరకు భగవంతునిగూర్చి అర్చనలు యజ్ఞచీ ప్రార్థనజరిగించిరి.

తదుపరి దేవరాజు సరిసింహారావు పంతులుగారు శ్రీ లక్ష్మణరావు పంతులుగారిని గూర్చిన ఈక్రింది ప్రశంస చేసిరి. అందరి ముఖ్యోపాధ్యక్షులు లేమక శ్రీ పంతులుగారు 1877 సం. వెనుకంచి ప్రొలనెడి గ్రామమున జన్మించినదియు, అన్నగానెద్ద పిన్నతనమున విద్యాభ్యాస మొనర్చినదియు, తదుపరి విశ్వవిద్యాలయమైన పిదప తిక్కమానులకు మేమారుయు, అప్పటిలో లె గాల్ నాగపూర్ రైల్వే లోకోటెక్నికల్ నాగపురమున విద్యోగములోనున్న వ. భండారు, దండపాటి పంతులుగారి యాదరణలో అప్పటి నే మొట్టివ్యలేషన్ వాక్ విద్య నభ్యసించుటయు, అప్పటిలోనే నుహారాష్ట్ర, హిందీ, సంస్కృతిభాషలలో మేధానియగుటయు, తనకద్దర్ గ్రనచే అభిమానముతో మారీను కాలేజీయందు, తీసికొనబడి ఎఫ్. వి. బి. ఎ. పరీక్షలనుండుత్రీ గ్రుతై బాల్యస్నేహితులగు, శ్రీ శ్రీ మునగాల రాజాచారు వారి ఖరాన ప్రకారము వీరికి కమ ఆస్థాన, దివానుగా తీసికొనుటయు, కదురి తన స్వకీయప్రతిభచే యం. ఏ కళితకుండుత్రీ గులగుటయు పిదప, ఆంధ్రభాషలో నేసిన కృషి క్రమ విజ్ఞానాధికా మండలిస్థాపన వారిచేరించబడిన వెక్కు గ్రథములను తెల్పుచు ముఖ్య గా విజ్ఞానసర్వస్వమనెడి, ఉద్బంధించినయు అందరి ఆంధ్రురీయు మొదలుగాగల పంతులుగారి కజ్ఞానులను దెలిసిరి.

వీరు మాతృభూమి, ఆంధ్రసోదరులకు గావించిన మహోపకారమునకు ప్రత్యుపకారము వారిని సర్వదా స్మరించుకొనుచు వారు పూర్తి గావించని గ్రంథములన్నియు వారి చిన్ననాగా పూర్తి గావించువరకు లభింపవలయు ననియు భగవంతుడు ప్రసాదించుగావుతే యనెడి విషయములు దెలిసిరి.

శ్రీ పంతులుగారి బాల్యాకస్థయు, అట్టి పిన్నతనమున వారి విద్యాభ్యాసంగము కయమునకు తగిని మహోపకారములను గూర్చి మేమమానులగు శ్రీ దండపాటి పంతులుగారు స్మరించుచు, పొందిన విచారము కల్గ వాతీతము. మేమమానులొడితో సమానమనెడి కార్యక్రమ వీరియెడల విశ్వయము గన్నట్టి కర్మనిందిరి మంబుల శాక్తినిండుటలు చేసెను. తదుపరి బాచండవోళ్ళి, రావుగారు, కొంతవరకు వీరినిసూచి ముచ్చటింపరి ఆంధ్రయువజన సంఘమువారు వారిసానభూతిని తెల్పుచు, కొన్ని పద్యమును చదివిరి. సభాద్యంతములయందు, న్యాయపతి కరివరం పంతులుగారు భగవత్సార్థము నల్పి.

శ్రీ రామము

ఆంధ్రోత్సాహ సాంస్కృతిక వాక్యమునక్రిత భాషావిషయముల యందు అపారసేవచేసి మతసాంఘిక కాస్త్రమోహనములను, మిక్కిలముగ గావించి ఆంగ్ల, ఆంధ్ర, మహారాష్ట్ర సంస్కృతి హిందీభాషలలో అసమానపాదీర్గమును పొంది తన మేను ప్రాణములు బండువంతకును, సుస్మృతిసేవయే యొక ర్పుచున్న విద్యనమ్ములను సుగుణ భవము అగు, శ్రీ కొమరాజు వేంకటేశ్వరరావు పంతులుగారి, ఆ స్మికమరణమున కీ పురజనలు యీ సభవారు దెల్పు కక్యముగాని చింతి నొందు వారిపూజకు యాత్మకు సర్వదా భగవంతుడు కాంతిని సంగుగావుతే యనియు, వివాదసారమున మునిగియున్న జననియు కుటుంబమునకును మనఃప్రార్థనకు సానభూతిని నంద చేయుచున్నార.

దేవరాజు వెంకటసరసింహారావు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టు 16-వ తేదీ గురువారము

(1) ధాన్యములు			
దవలాలా	బా 1-కి	రు 45.0-0	మొదలు 55.0-0 వరకు
రియ్య	బస్తా		మొదలు. వరకు.
కుము	తెనాలి	రు 45 కలది	రు 12.0-0 12.8-0
నెల్లూరి	డిటా		14.8-0 15.0-0
డల్లి	డిటా		15.0-0 15.8-0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి		8.8-0
నవ్వులు			22.0-0 28.0-0
(2) పప్పు ధాన్యములు			
కందులు	బస్తా 1-కి 205	రు 12.0-0	రు 12.8-0
నెనగులు	డిటా		10.14-0 11.2-0
నెనలు	డిటా		11.8-0 12.0-0
మినుములు	డిటా		18.8-0 15.8-0
ఉలకలు	డిటా 164		7.0-0 7.4-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులనూనె	బా 1-కి	రు 150.0-0	155.0-0
నెయ్యి	మ 1-కి		14.0-0 26.0-0
కొండాపురం	వేరునెనకపప్పు బా 1-కి		55.0-0 60.0-0
యితర ప్రదేశము			56.0-0 58.0-0
వేరునెనకనూనె గానుగ	బా 1-కి	రు 125	మి.న.నూనె 120
అముదము నూనె	బా 1-కి		రు 185.0-0
(4) చిల్ల రి వస్తువులు			
చాయపనుపు	బా 1-కి	రు 205.0-0	210.0-0
కురపనుపు		రు 185.0-0	190.0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు)	బా 1-కి	రు 90.0-0	105.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు	నీలిమందు	మణుగు 1-కి	రు 40, 45
కాళహస్తి పాయకట్టు			రు 60, 68
తెల్లము	బా 1-కి	రు 40.0-0	50.0-0
చింతిపండు	బా 1-కి	రు 85.0-0	46.0-0
(5) ఇనుము			
పట్టాలు రబం	బా 1-కి	రు 84.0-0	85.0-0
చదరం		రు 85.0-0	88.0-0
రవుండు		రు 85.0-0	40.0-0
(6) లోహములు			
కొడి 100 కులంకు		రు 78.0-0	80.8-0
బంగారము, కులము 1-కి		రు 24.8-0	25.0-0
సరకు 1-కి		రు 16.2-3	
వత్తడి బా 1-కి		రు 298.0-0	300.0-0
గాగి డిటా		రు 880.0-0	885.0-0
అస్సా పెక్కర బ 1-కి		రు 48.4-0	48.8-0
(7) రంగులు అలిజరై ను			
అచ్చకప్పుడు		20 డిగ్రీలు	రు 240
డిటా			16 డిగ్రీ. 215

కాననసభలు

దెమ్మొనై జు మమారు 200 పుటల క్రొత్తగ్రంథము చెడువాడ వెంకట నంసింహుగారిచే వ్యాసులదేను. ఇందు కాననసభల పుట్టు పూర్వోత్తరములును, నూతన సుస్కరణ ఫలితమును, పూసగుచ్చిల్లు విమర్శన పూర్వకముగా విగ్రంభించెను. ఎన్నికలలోగా ప్రతి వోటరు చదివెతిరవలయును. భో. పట్టాభి సీతాకామయ్యగారు ప్రతి కాలగ్రెను సభ్యుడును జడనదగిన గ్రంథము దీనియబోధాత్మకములో ప్రాకిరి. 1919 కలపు ఇండియా గగర్న మెంబు కాననయొక్క సంవాసైన యనువాదమును శిష్యులు క్షరమై మరొన్ని యంకెలను (statistics) కిరి కనుబంధముగా జేర్చబడెను. కొలదికలులు మాత్రమే ముద్రించితిమి.

(1)	నెయ్యి కత్తి 15	రు 0-10-0
6	ప్రతులు (సోఫీటీతో)	8-12-0
	వజను	8-8-0
(2)	స్వరాష్ట్రదృష్టము	0-8-0
	డిటా దెబు	8-8-0

వైపు ప్రకములు రెండు నోకేనారికొంటే 1.0-0
పోస్టేవేరు. మొత్తముగా కొనువారికిని, జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములకు రేట్లుజేరు. మాడుకాననసభల కొంటే ఒక స్వరాష్ట్రదృష్టము ముచితము.
మేనేజరు స్వరాష్ట్రగ్రంథనిలయము, మచిలీపట్నము.

అష్టతాంజనము

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు

పీన్లు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వాంఛలన్నిటిని వాడతగినది. 250-3000 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0 (505) మీ కస్తూరిమాత్రలను వలబద్ధకము, జ్వరము, జలుబు మొదలగు వ్యాధులకు వాడితిని ఆమెను మేన గుణము కలిగినది. ఈ వ్యాధులకు కస్తూరి మాత్రలకంటె మించినదేమియు లేదు. ఎమ్. వి. అప్పారావు, అసి స్టెంట్ సూపర్ వైస్ డెంటు వాయల్ పాను, చిత్రాపుట్ల.

(506) నేను మీవద్దనుండి తెప్పించిన కస్తూరిమాత్రలు మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేసిన. జ్వరము, జగ్గు పడినాము వీటిని తప్పక తదుద్దయ. దయచేసి మరల 12 బుడ్లను పంపికోరెదము. ఎమ్. రామరావువాయల్, హైదరాబాద్ నకి ఎలిమెంటరీస్కూలు, కారికాల్.

వృష్యరాజరసాయనము:—అన్ని విధవ్యాధులకె లిగినబలహీనముల కక్షీణత, అరుచి, కడుపులోమంట, మూత్రసాళము లందు మంట, మూత్రము నరిగా పోకుండుట, అత్యుష్ణము మొదలగు వాటిని తప్పక తుదిర్చి, మంచీరక్తమును, కాంతి, బలము విచ్చును. రు. 2 లు ఔషధములు కొనువారికి మా శ్రీ రాములవారి పట్టాభిషేక క్యాండ్లరు ఇనాం బ్రాంచి, నెం 331, తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు. బ్రాంచినుండి, వి. పీలు పంపబడవు. 594

(3) సాళ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ శీతారావువైద్యశాల, మైసూరు.

వెంట్రుకలే అందము?

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite Toilets, Kaminiya Oil, & Otto Dillabhar, Sold everywhere,"

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుదు. ఊడినప్పుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుపాడైపోవును. అంతవరకు రాసీయవద్దు

నేడే
కామినీయా నూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమున్నను, శిరో మాంధ్య మున్నను, యిది దివ్యవ.ధము వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గడకుగ గాని యుండదు మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తదామును గల్గి కట్టుకల నుండి మెరయు చుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని కరీషించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుకట్టినానో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

ఇల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పీ. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది. అత్యుత్తమమైన గుణముగలది.

కొన్న బుడ్డి 1కి ధర రు. 2-0-0
(డాను బుడ్డి 1కి ధర రు. 0-12-0
1/2 డాను బుడ్డి 1-కి ధర రు. 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మవారందరివద్దనున్న, సరకు అమ్మవారివద్దనుగా దా దొరుకును. శతస్స,

సోలు యేజంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
126 155 జమ్మామశీదు, బొంబాయి.

తామర తైలము — తామర, తిట్ట, గజికి మంచిది

రాజాహాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూతినాశకములగు చాల మంచిమందుతో తయారు చేయబడి ప్రాఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-కి 0-6-0. అమృతాంజనము దీపో, మదరాసు

నత్య వత్స పాఖ్యా న ము

ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఇది యొక శ్రేష్ఠముయొక్క మహత్తు. ఇందు శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది. కవిత్వము కను రసవంతమై ముద్దులుమూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము శేషట్టిన తాతకుల కొక వద్యమేని వదల మది జనించదు.

ఇయ్యది దుక్కాగడ చరిత్రకథను ఆధారముగాగొని వ్రాయబడిన క్రొత్తకావ్యము లలిత మగువైలి. ధారాళమగు కవిత్వధార. పండితు లనేకులు మెచ్చుకొన్నది.

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు.

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గాలికలి చెడిపోకుండ, గాఢబీళ్లలో వుంచబడి యున్నది. కొంచెము భస్మము నీళ్లతో చిక్కగాలిపి పెంట్టుకలకుడుగ్గలరాచి యెండినిచ్చిన యెడల రెండు నిమిషములలో అవి పుటపుట రాలిపోవును. చర్మమునకు నలుపుగాని మరేదో చెడుగాని కల్గదు.

రాయల్ పండ్లపొడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను మత్తెమువలె తెల్లగాచేసి చిగుళ్లను గట్టికరచును. తీపు, రక్తము, దుర్వాస-పోగొట్టును.

చుండుతైలము

2957

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు

సువాసన నూనెలవల్ల తలలో చుండు పోగివారికి ఇది చాలా ప్రశస్తమైనది. దీనిని అయిదారు దినములు ఉపర: గిరి విసమిడట చుండు నిర్మూలముగా నశించును.

విక్టోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు.

శ్రీ

వెంకటేశ్వరకంపెనీ,

గుంటూరు

శ్రీబలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంత కవీరచిత

సత్యహరిశ్చంద్రియ (వక్షిద్ధహరిక)ము	1-2-0
సాత్రాజితియము (శృంగారరసము)	1-0-0
బుద్ధిచుతిచిలాసము (కరుణారసము)	1-0-0
శివానందలహరి (అర్థము, కవ్యములు)	1-0-2
సంపూర్ణరామాయణము	1-4-0
సంపూర్ణశ్రీరామానుజము	1-4-0
నీతికులసి (పత్రికతానాటకము)	1-4-0
సువర్ణపూర (Spoiled by drink)	1-0-
సుయరీజిది (పత్రికతానాటకము)	0-12-0
అననూయ (పత్రికతానాటకము)	0-12-0
రత్నప్రకాశదనము (ఋతరాశ్యము)	1-0-0
ఇతర గ్రంథము లన్ని దొరకును. అర్థరుసుబట్టి కమిషను. వర్తకలబ్ధ మంచి కమిషను.	